СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА: ПЕРЦЕПЦИЈА НА ГРАЃАНИТЕ ЗА ОПШТАТА СОСТОЈБА, ЕКОНОМСКИТЕ ПОЛИТИКИ И ЗАШТИТАТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

Јуни 2023

СПРОВЕДЕНО ОД
НАЦИОНАЛНИОТ ДЕМОКРАТСКИ ИНСТИТУТ

Содржина

I Методологија на истражување

II Демографска структура на испитаниците

III Клучни наоди

IV Општа состојба

V Оценка на економската состојба во земјата и во домаќинството

VI Запознаеност и оценка на мерките на Владата

VII Потрошувачко искуство и заштита на потрошувачите

VIII Гласачки преференции

IX Препораки

МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО
КВАНТИТАТИВНО ТЕРЕНСКО ЛИЦЕ В ЛИЦЕ, CAPI ИСТРАЖУВАЊЕ

Популација
Граѓани на Република Северна Македонија, возраст 18+

Временска рамка
13 – 24 Април 2023

Дизајн на примерок
Национално репрезентативен повеќестепен стратификуван примерок на 1003 испитаници, возраст 18+.

Домаќинствата се пропорционално дистрибуирани во урбани и рурални населени места, имајќи ја предвид етничката припадност на граѓаните

Истражувачки тим
Анкетарска мрежа од 44 анкетари и 10 регионални супервизори

Големина на примерок
1003 испитаници
Маргина на грешка: ± 3.09% процентни поени на ниво на доверба 95%

Просечно времетраење на едно интервју
24 минути

МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

- ✔ Предвидената **маргина на грешка за ова истражување изнесува ±3.09** процентни поени на 95% ниво на доверба.
    - Што ова значи? **Доколку истото истражување се спроведе 100 пати, очекуваме во 95** од тие истражувања **процентите на одговори да бидат некаде помеѓу оваа маргина на грешка**.
    - **Маргината на грешка е поголема помеѓу различни подгрупи на испитаници,** на пример помеѓу етничките Македонци и етничките Албанци
- ✔ Истражувањето дава податоци за ставовите и мислењата на граѓаните за **одреден временски интервал**. Истото подлежи на промена со текот на времето.
- ✔ Сите истражувања можат да бидат **подложни на различни извори на грешки**, вклучувајќи ги, грешката на примерок, грешката на достапноста на испитаниците и грешката на мерење.
- ✔ Заради **заокружување на процентите**, збирот на процентите некогаш може да биде различен од 100.

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ИСПИТАНИЦИТЕ

Дистрибуција според статистички регион

Дистрибуција според место на живеење

Град	61%
Село	39%

Дистрибуција според етничка припадност

Македонци	64%
Албанци	25%
Други етнички заедници	11%

Дистрибуција според пол

51% 49%

Дистрибуција според возрасни групи

18-34	24%
35-54	38%
55+	38%

ДЕМОГРАФСКА СТРУКТУРА НА ИСПИТАНИЦИТЕ

Дистрибуција според работен статус

Вработени	53%
Невработени	14%
Студенти	4%
Пензионери	21%
Домаќинки	8%

Дистрибуција според образование

Основно	Средно	Високо
26%	51%	23%

Дистрибуција според приматели на социјална помош

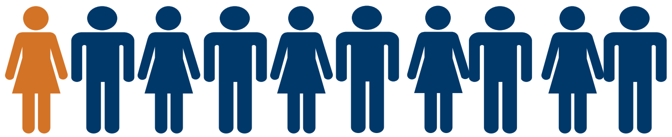

5% примаат социјална помош

94% не примаат социјална помош

1% одбиваат да одговорат

Дистрибуција според семејни месечни приходи

11.000 или помалку	2%
11.000 – 21.000 ден.	11%
21.000 – 31.000 ден.	14%
31.000 – 41.000 ден.	13%
41.000 – 51.000 ден.	16%
51.000 – 61.000 ден.	13%
Над 61.000 ден.	15%

16% одбиваат да одговорат / Не знаат

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

КЛУЧНИ НАОДИ

КЛУЧНИ НАОДИ

Економските проблеми стануваат сè поважни за граѓаните како резултат на инфлацијата и зголемените трошоци за енергија.

- Економските проблеми се меѓу првите пет проблеми кои ги загрижуваат граѓаните и кои бараат итно решавање.
- Повеќе од половина од испитаниците (58%) се многу загрижени за намалениот животен стандард, ниските плати и ниските пензии.
- Седум од десет (71%) испитаници ги фаворизираат партиите кои имаат дефиниран план за подобрување на економската состојба.

Владата може да стори повеќе за да воведе ефективни и влијателни антикризни мерки за подобрување на животниот стандард на граѓаните.

- Мнозинството од испитаниците во истражувањето веруваат дека Владата незадоволително се справува со главните економски предизвици, како што се: животниот стандард, платите и вработувањето, критикувајќи ги ефектите од неодамнешните антикризни мерки.

Социјалните категории со пониски приходи се повеќе погодени од кризата поради што е намалена нивната куповна моќ за основните намирници.

- Речиси половина од испитаниците (44%) трошат најголем дел од семејниот буџет (повеќе од 60%) на храна.
- Речиси половина од испитаниците (48%) велат дека често или повремено имаат потешкотии да ги платат сметките на крајот на месецот, при што граѓаните од пониските социјални категории (89%) и оние кои живеат во руралните средини (53%) имаат поголеми потешкотии да ги покријат трошоците за живот.

КЛУЧНИ НАОДИ

Истражувањето покажува дека постои тенденција на промена во куповното однесување на луѓето кон намалување на трошењето што е спротивно на главниот принцип на пазарната економија

- Речиси една третина од граѓаните (28.7%) сметаат дека намалувањето на потрошувачката е решение за надминување на актуелната економска криза

За поодржлив економски раст, Владата мора да спроведе различни краткорочни и долгорочни мерки.

- Перцепцијата на испитаниците е дека иднината не е толку светла, бидејќи речиси 40% веруваат дека економската состојба, животниот стандард и висината на платите и пензиите ќе се влошат во следните 12 месеци.

- Мнозинство граѓани (91%) сметаат дека зголемувањето на цените е најголемата закана за нивната финансиска состојба и ѝ предлагаат на Владата да даде приоритет на „стабилноста на цените“.

- Граѓаните ги поздравуваат одлуките на Владата за замрзнување на цените (83%) зголемување на минималната нето плата (72%) и ограничување на профитните маржи на основните прехранбени производи (68%).

- Мнозинството граѓани (67%) сметаат дека Владата треба да продолжи со субвенциите за прехранбените производи и сметките за струја (48%) како ефикасна мерка за ублажување на негативните ефекти од кризата.

- Краткорочно, мнозинството граѓани сметаат дека намалувањето на цените на одредени производи има ефекти, но тоа треба да се надополни со долгорочни мерки како натамошно зголемување на платите и пензиите.

КЛУЧНИ НАОДИ

Неодамнешната антикризна кампања имаше ограничен досег бидејќи значителен дел од граѓаните (39%) не беа информирани за повеќето мерки.

- Повеќе од 50% од етничките Албанци и другите помали етнички заедници, жителите во руралните средини (49,5%), лицата со ниско образование (57,7%) и низок социо-економски статус не се доволно информирани за неодамнешните владини мерки.

Перцепцијата на ефектите од антикризните мерки е под влијание на идеологијата на испитаниците и гласачките преференции.

- Граѓаните со наклонетост кон опозициските партии сметаат дека Владата не успеала ефикасно да се справи со кризата, додека гласачите со наклонетост кон владејачките партии го сметаат спротивното.

Голем дел од граѓаните ниту слушнале за програмата за заштита на потрошувачите, ниту имаат доверба во судството/институциите во случај на спорови со компании за купен производ

- Повеќе од една третина од потрошувачите (38,7%) не се запознаени со нивните права како потрошувачи, додека 56% не знаат дека постои програма за заштита на потрошувачите.

- Уште позагрижувачки, повеќе од половина од потрошувачите (54%) не им веруваат на давателите на услуги, ниту на судството (71%) во случај на спор со компанија.

ОПШТА СОСТОЈБА

ОПШТА СОСТОЈБА

Генерално, дали сметате дека нашата земја се движи во правилна или погрешна насока?

Испитаници кои изјавиле дека земјата се движи во правилна насока според самопроценка на домаќинството

Сиромашно	5%
Просечно	11%
Добростоечко	19%

Испитаници кои изјавиле дека земјата се движи во правилна насока според гласачки преференции

СДСМ	56%
ДУИ	27%
Алијанса на Албанците	18%
Неопределени гласачи	2%
ВМРО - ДМПНЕ	0%
Левица	0%
БЕСА	0%

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОПШТА СОСТОЈБА

Која е главната причина поради која што нашата земја се движи во правилна насока?

ОТВОРЕНО ПРАШАЊЕ

% ОД ОНИЕ КОИ ВЕРУВААТ ДЕКА ЗЕМЈАТА СЕ ДВИЖИ ВО ПРАВИЛНА НАСОКА

База: 111 испитаници

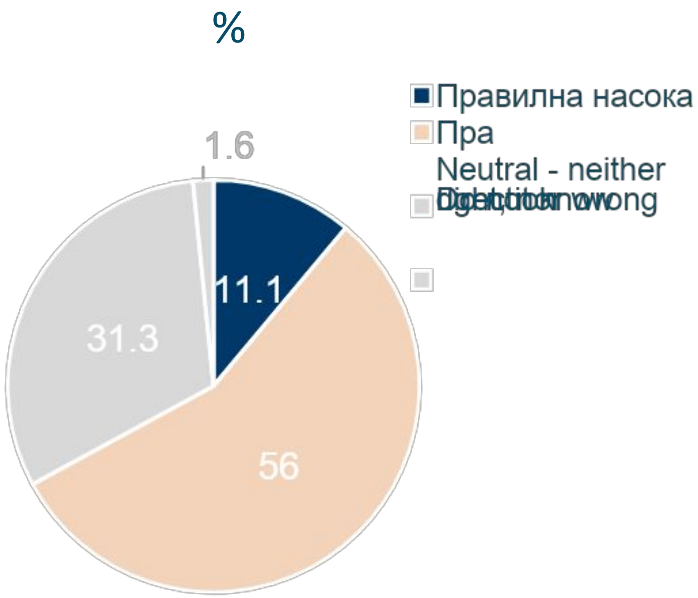

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОПШТА СОСТОЈБА

Која е главната причина поради која што нашата земја се движи во погрешна насока?

ОТВОРЕНО ПРАШАЊЕ

% ОД ОНИЕ КОИ ВЕРУВААТ ДЕКА ЗЕМЈАТА СЕ ДВИЖИ ВО ПОГРЕШНА НАСОКА

База: 562 испитаници

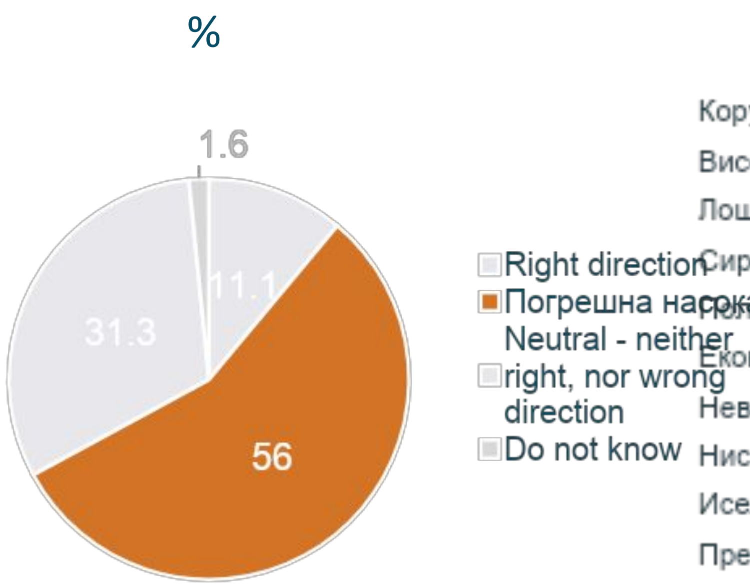

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

НАЈВАЖНИ ПРОБЛЕМИ

Кој е **ПРВИОТ** најважен проблем со кој се соочува нашата земја денеска?

ЗАБЕЛЕШКА

- **Животен стандард** почесто го споменуваат испитаниците на возраст од 35-54 години и лицата со помали семејни приходи
- **Криминалот и корупцијата** почесто го истакнуваат испитаници на возраст од 55+ и испитаници со повисоки семејни месечни примања
- **Невработеноста и иселувањето** се поголеми проблеми за помладите испитаници (на возраст од 18-34 години)

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

НАЈВАЖНИ ПРОБЛЕМИ

Кои се најважните проблеми со кои се соочува нашата земја денес?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

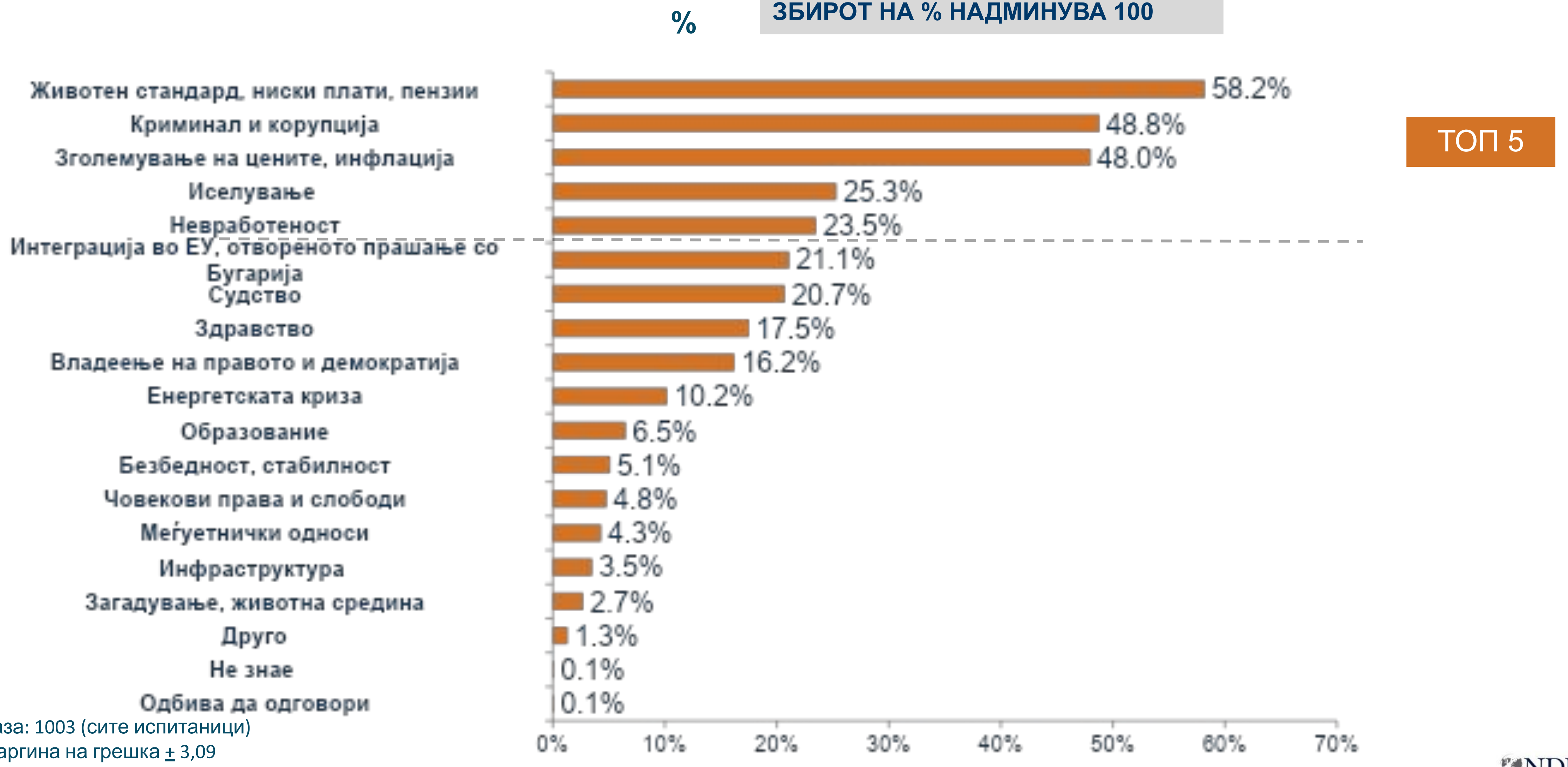

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА ВО ЗЕМЈАТА И ВО ДОМАЌИНСТВОТО

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

На скала од 1 до 5, каде 1 =незадоволително, а 5= одлично, како би ја оцениле....?

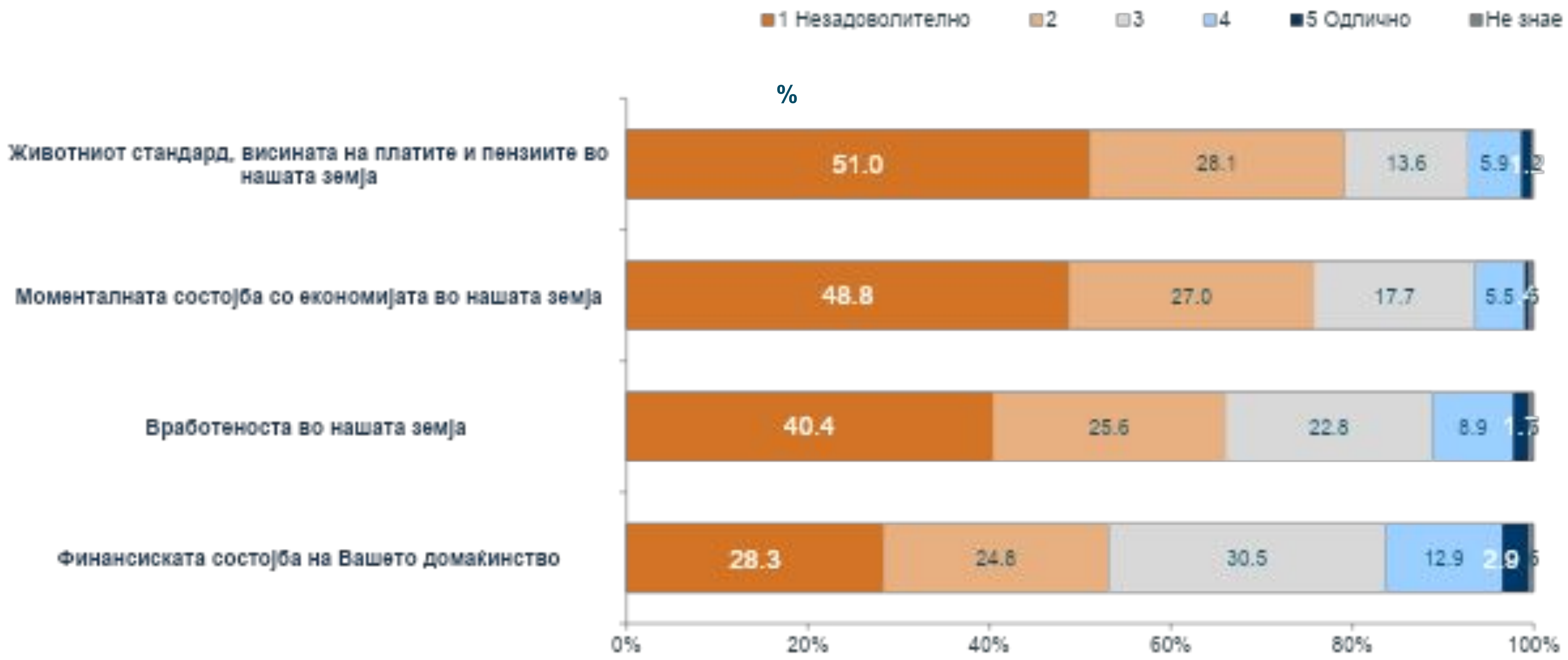

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

NDI
NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Колкав процент од Вашите семејни приходи трошите за храна во домаќинството, месечно?

44% ТРОШАТ ПОВЕЌЕ ОД 60% ОД СЕМЕЈНИОТ ПРИХОД ЗА ХРАНА

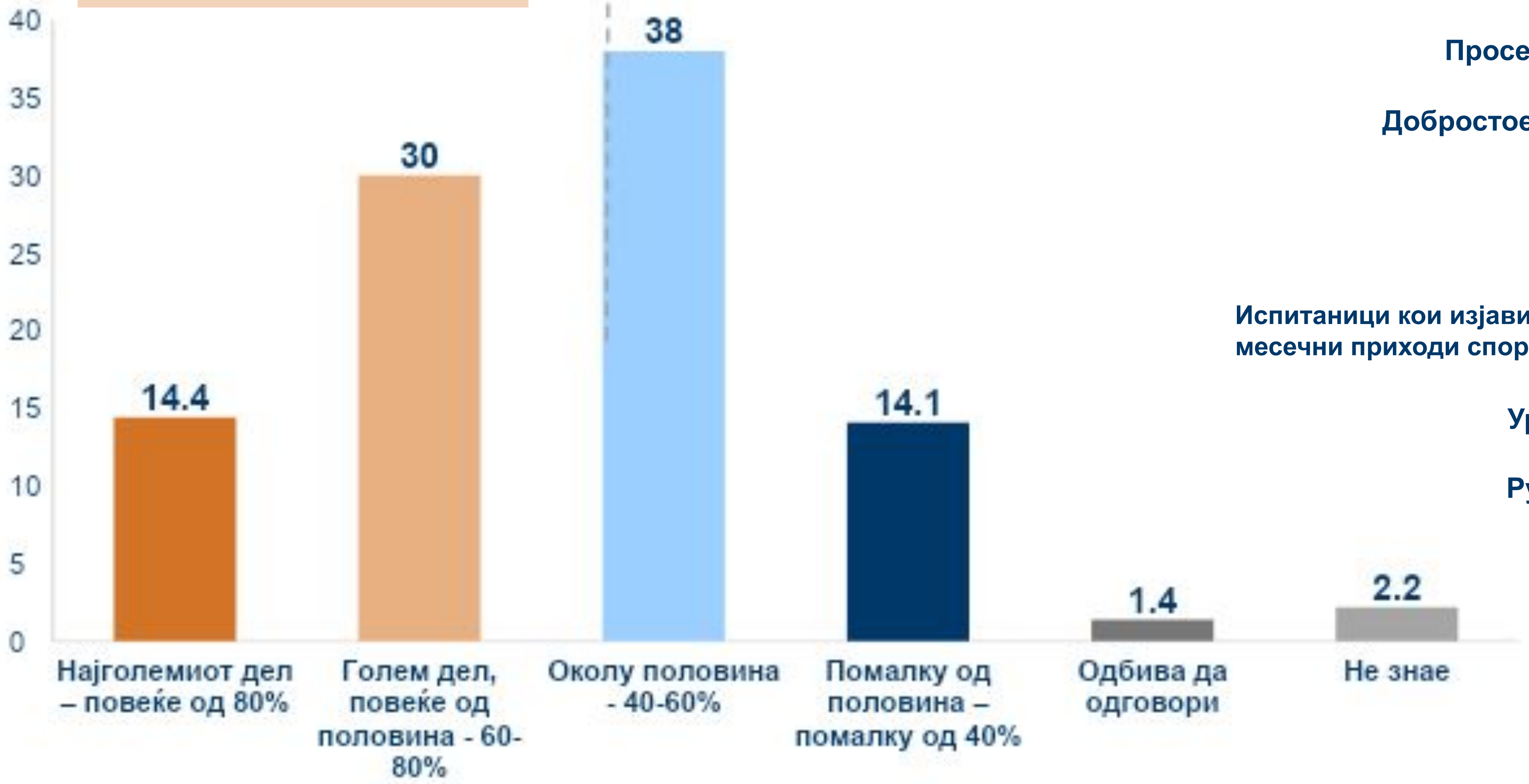

Испитаници кои изјавиле дека трошат повеќе од 60% од семејните месечни приходи според самопроценка на домаќинството

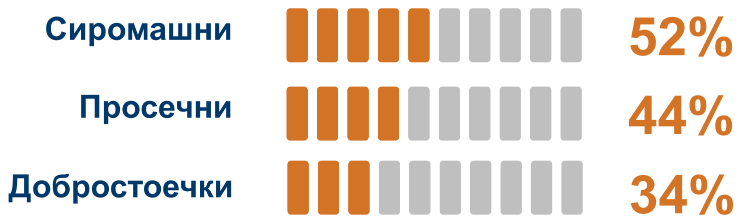

Испитаници кои изјавиле дека трошат повеќе од 60% од семејните месечни приходи според место на живеење

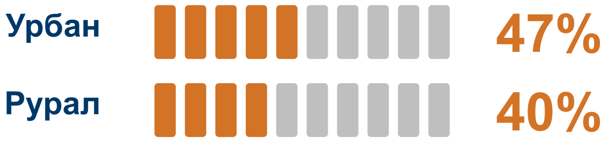

База: 1003 (сите испитаници)

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Во текот на изминативе 12 месеци, дали би рекле дека сте имале проблеми со плаќање на вашите сметки на крајот од месецот...?

РЕЧИСИ 48% ОД ИСПИТАНИЦИТЕ ЧЕСТО ИЛИ ПОНЕКОГАШ ИМААТ ПРОБЛЕМИ СО ПЛАЌАЊЕ НА СМЕТКИТЕ НА КРАЈОТ НА МЕСЕЦОТ

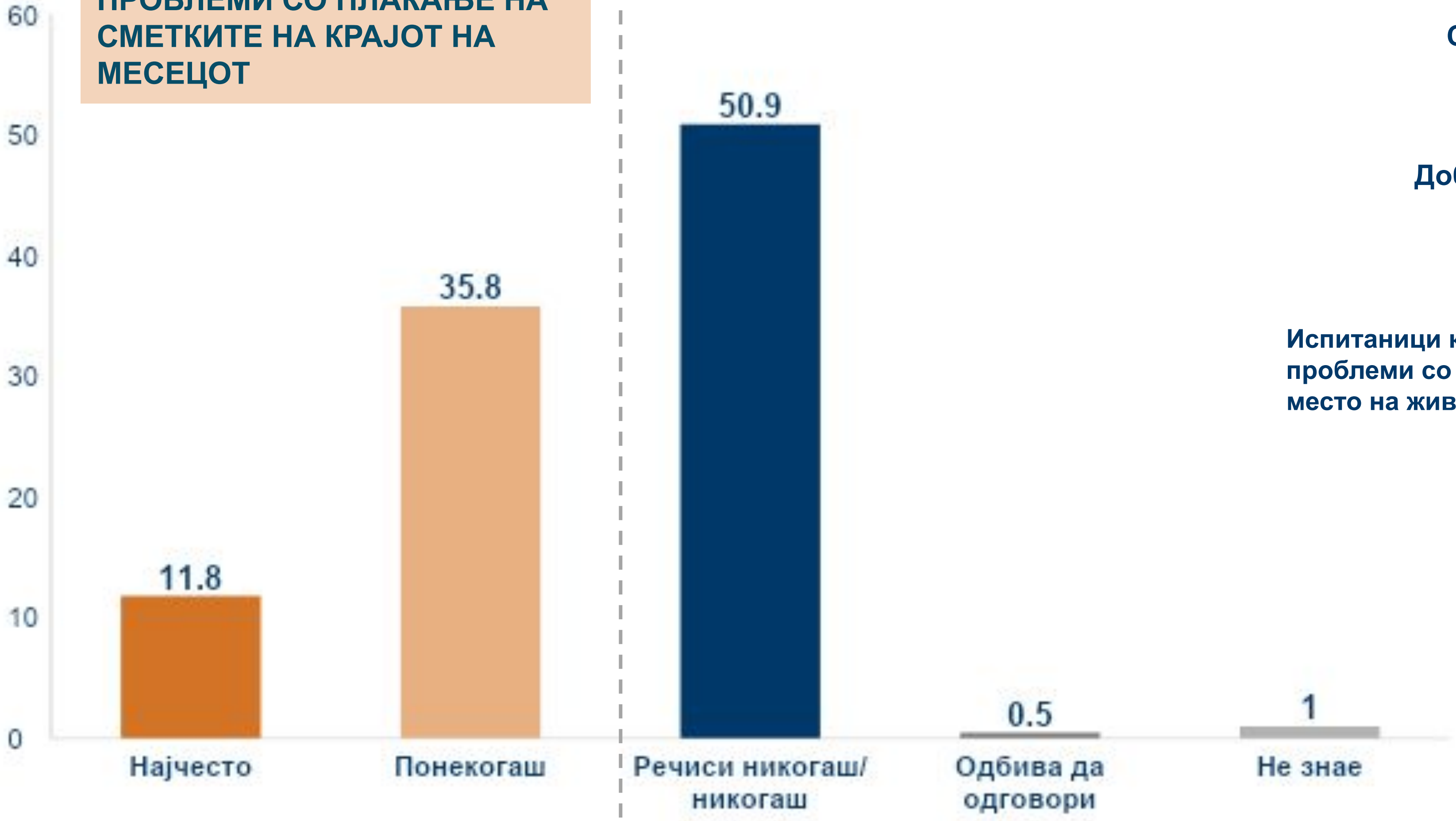

Испитаници кои пријавиле дека често или понекогаш имаат проблеми со плаќањето сметки на крајот од месецот според самопроценка на домаќинството

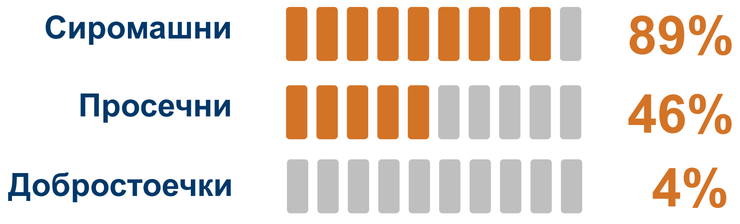

Испитаници кои пријавиле дека често или понекогаш имаат проблеми со плаќањето сметки на крајот од месецот според место на живеење

База: 1003 (сите испитаници)

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Основниот начин да се снајдете, доколку Вашите семејни приходи не ви се доволни, за Вас е:...?

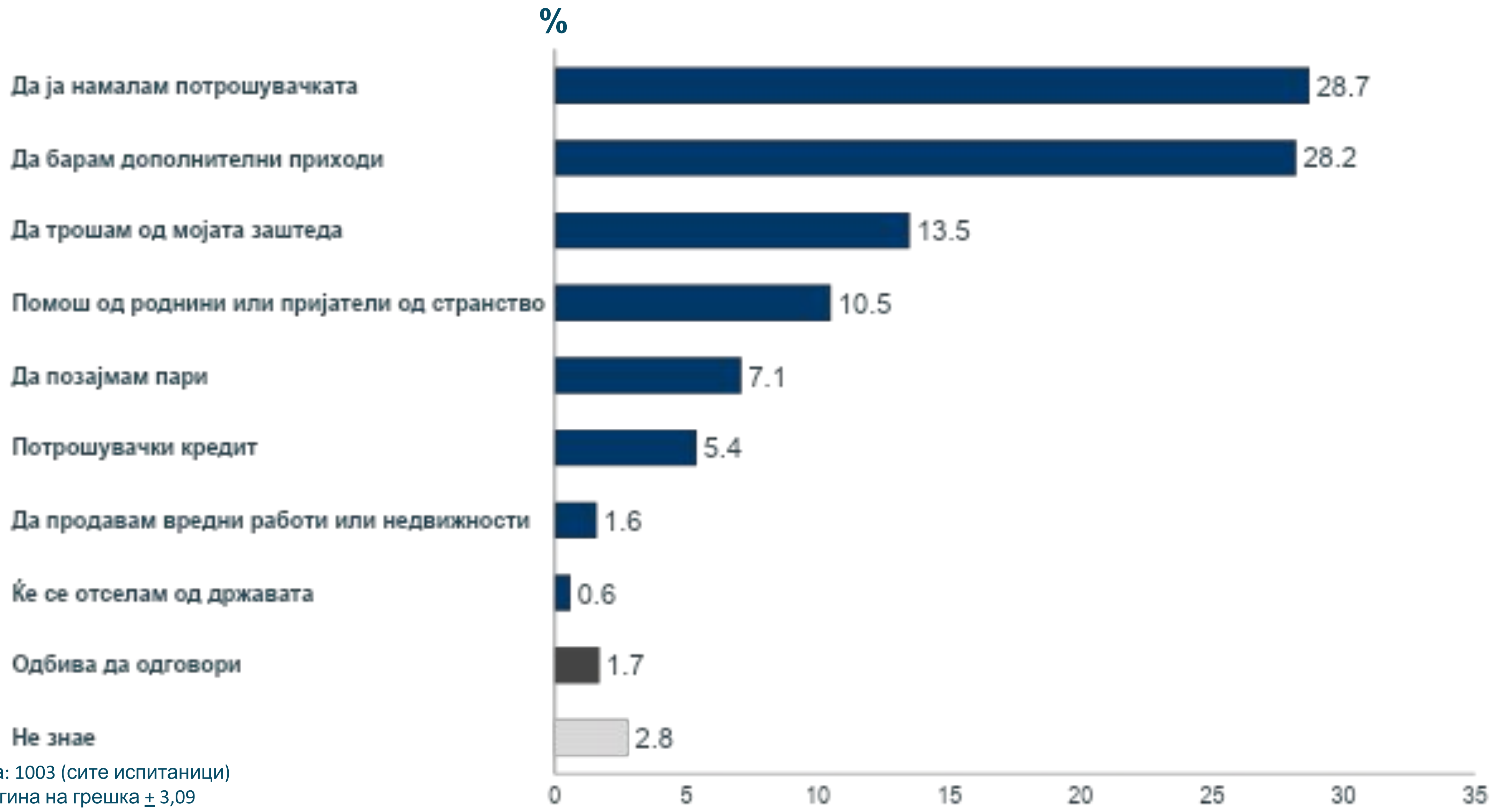

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Основниот начин да се снајдете, доколку Вашите семејни приходи не ви се доволни, за Вас е:...? Дистрибуција по возраст

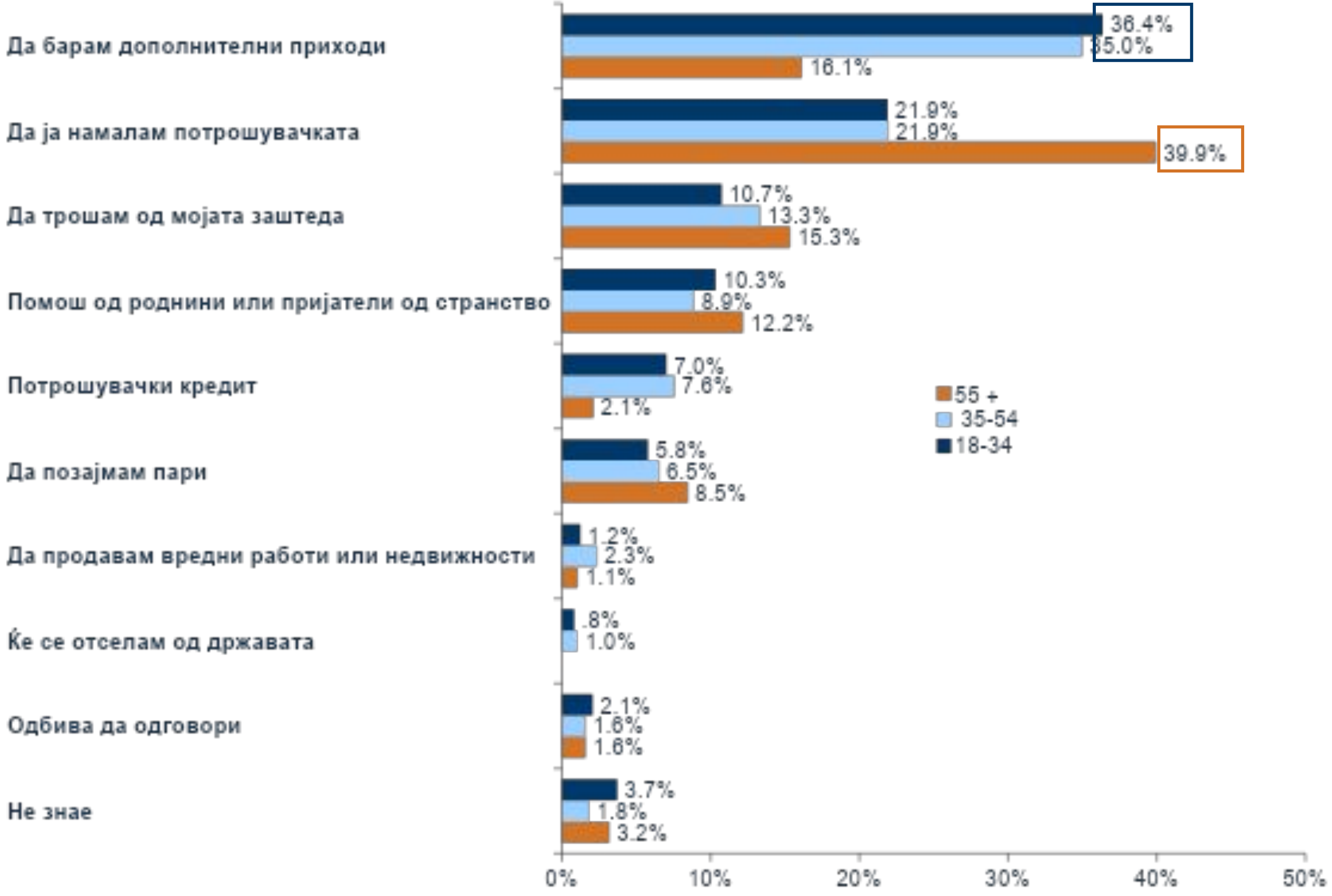

ЗАБЕЛЕШКА

- Помладите испитаници поверојатно е да бараат дополнителен приход, додека повозрасните испитаници поверојатно е да ја намалат потрошувачката во случај семејните приходи да не се доволни

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Основниот начин да се снајдете, доколку Вашите семејни приходи не ви се доволни, за Вас е:...? Дистрибуција по етничка припадност

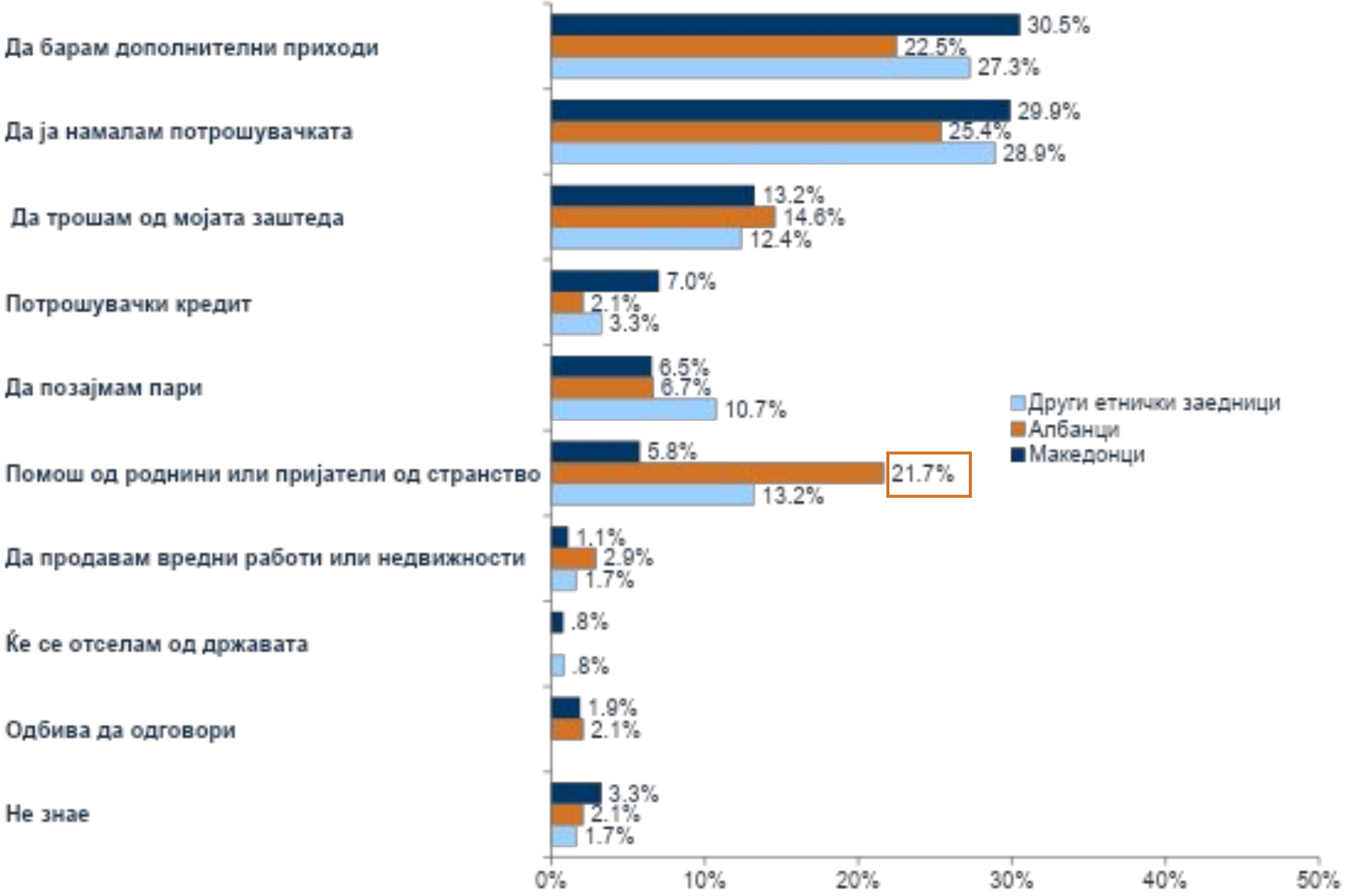

ЗАБЕЛЕШКА

- Етничките Албанци во повисок процент би се потпирале на помош од роднини или пријатели од странство во споредба со етничките Македонци и припадниците на останатите етнички заедници

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Основниот начин да се снајдете, доколку Вашите семејни приходи не ви се доволни, за Вас е:...? Дистрибуција по месечни приходи

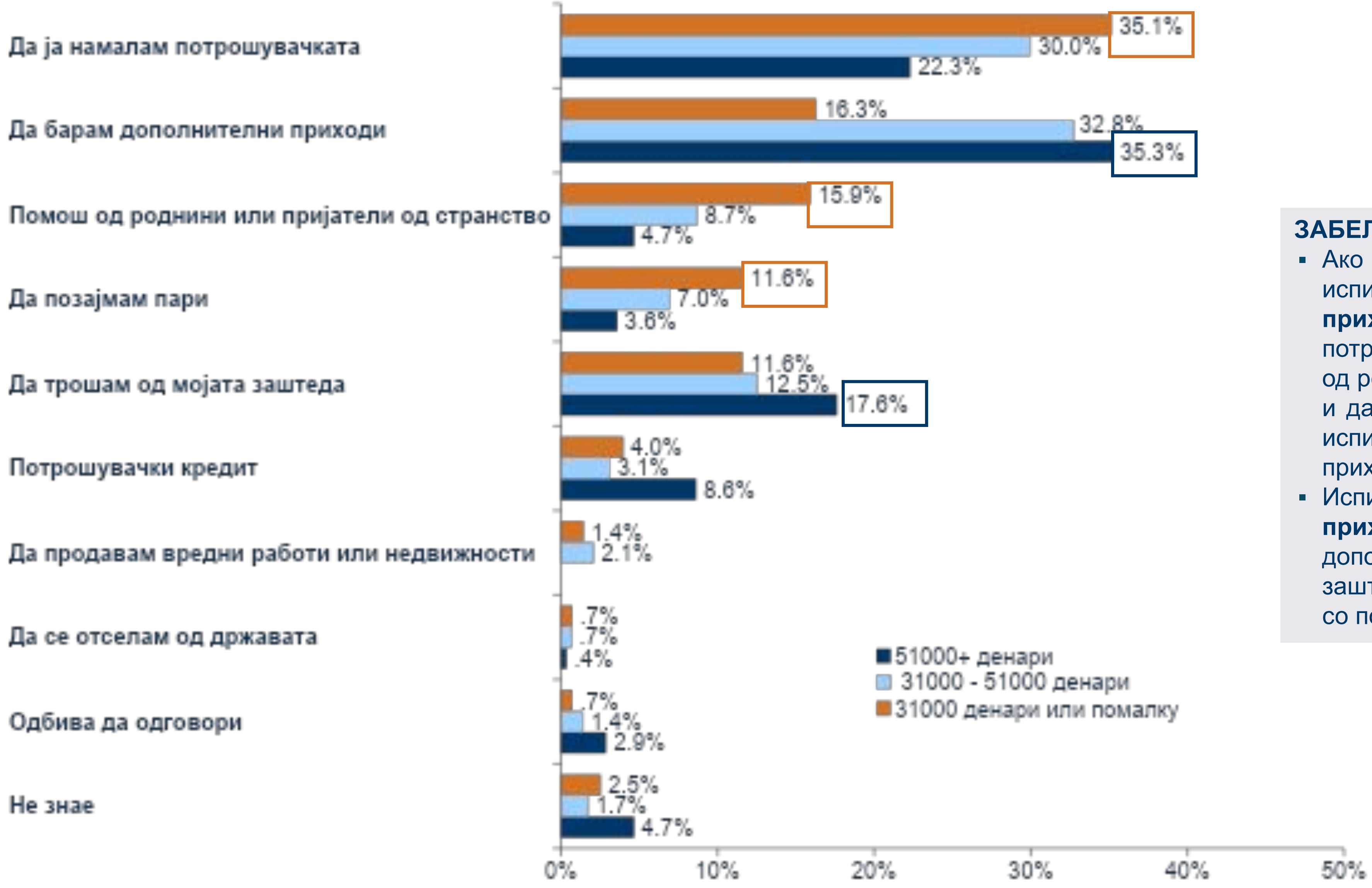

ЗАБЕЛЕШКА

- Ако семејниот приход не е доволен, испитаниците со **помали семејни приходи** е поверојатно да ја намалат потрошувачката, да побараат помош од роднини или пријатели од странство и да позајмуваат пари во споредба со испитаниците со повисоки семејни приходи.
- Испитаниците со **повисоки семејни приходи** е поверојатно дека би барале дополнителен приход и би трошеле од заштеди во споредба со испитаниците со помали семејни приходи

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Дали сметате дека во наредните 12 месеци состојбата ќе се подобри, ќе остане иста или ќе се влоши во однос на....?

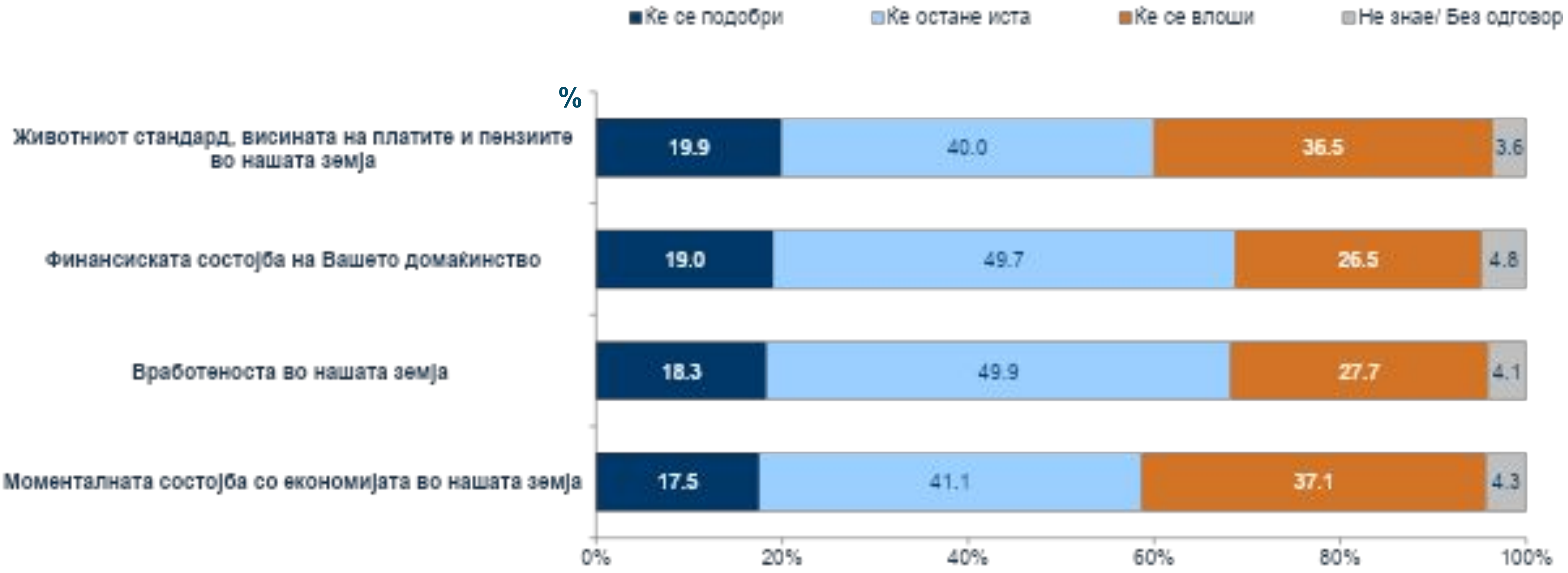

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ОЦЕНКА НА ЕКОНОМСКАТА СОСТОЈБА

Ве молам да ми кажете дали се согласувате или не се согласувате со следниве изјави?

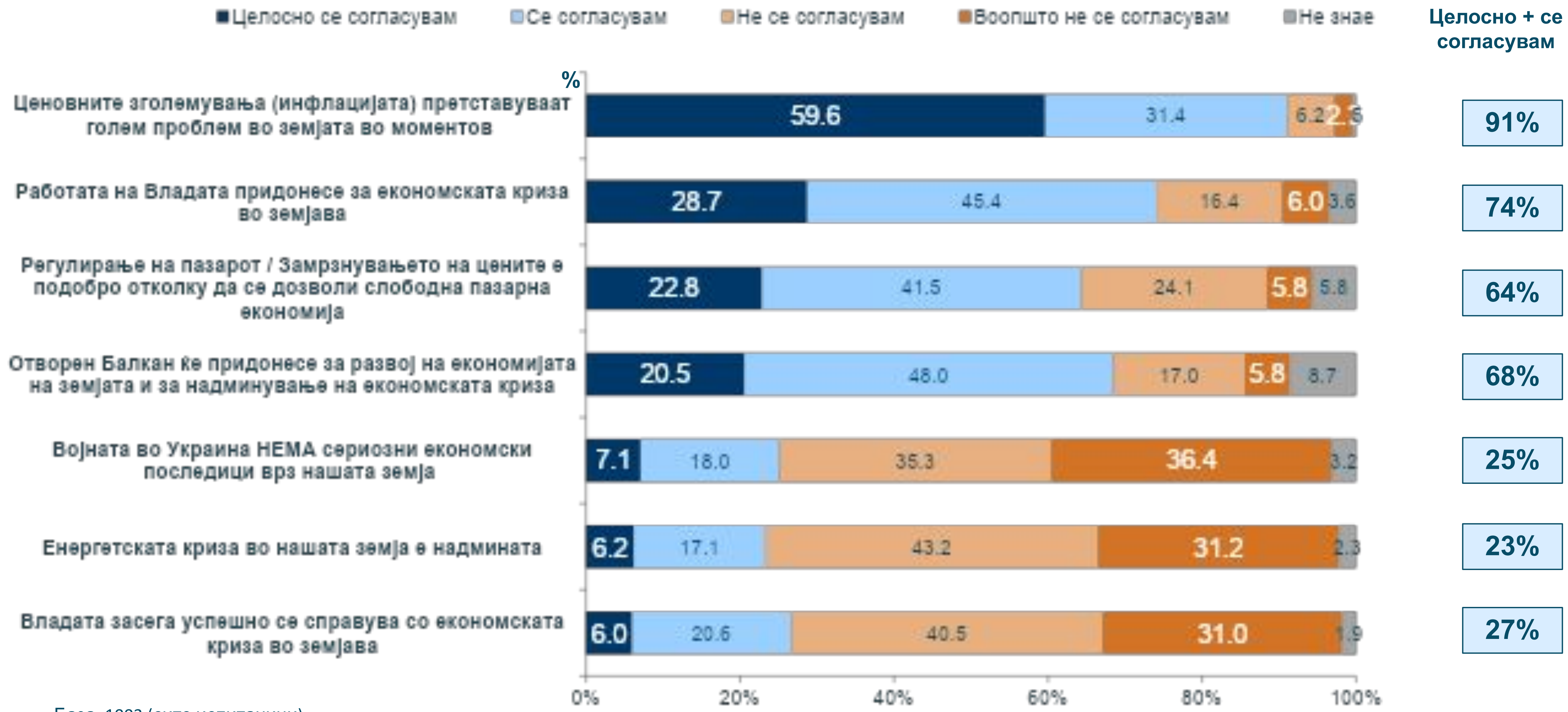

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ЗАПОЗНАЕНОСТ И ОЦЕНКА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

ЗАПОЗНАЕНОСТ СО МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали сте запознаени со секоја од следните мерки на Владата?

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ЗАПОЗНАЕНОСТ СО МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали сте запознаени со секоја од следните мерки на Владата?

ЛЕГЕНДА:

Запознаен со мерките на Владата= знае повеќе од 5 мерки
Ниту запознаен, ниту незапознаен= знае 3 до 4 мерки
Незапознаен со мерките на Владата= знае помалку од 3 мерки

Запознаени со мерките на Владата почесто се:

- Македонци
- Повозрасни, 55+
- Жители на урбани средини
- Со високо образование
- Со повисоки семејни приходи (над 51.000 денари)
- Го оценуваат своето домаќинство како добростоечко

НЕ запознаени со мерките на Владата почесто се:

- Албанци и останати етнички заедници
- Помлади, 18-34
- Жители на рурални средини
- Со основно образование
- Со пониски семејни приходи (помалку од 31.000 денари)
- Го оценуваат своето домаќинство како сиромашно

ЗАБЕЛЕШКА: 21% од испитаниците не се запознаени со ниту една владина мерка, додека 31% се запознаени со сите 7 владини мерки

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали ја поддржувате мерката на Владата за прекин на субвенционирањето на струјата за производителите на леб, млеко, млечни производи, живинско месо, масло?

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали се согласувате или не се согласувате дека секоја од следните мерки на Владата помага на стопанството и граѓаните во ублажување на ценовните зголемувања?

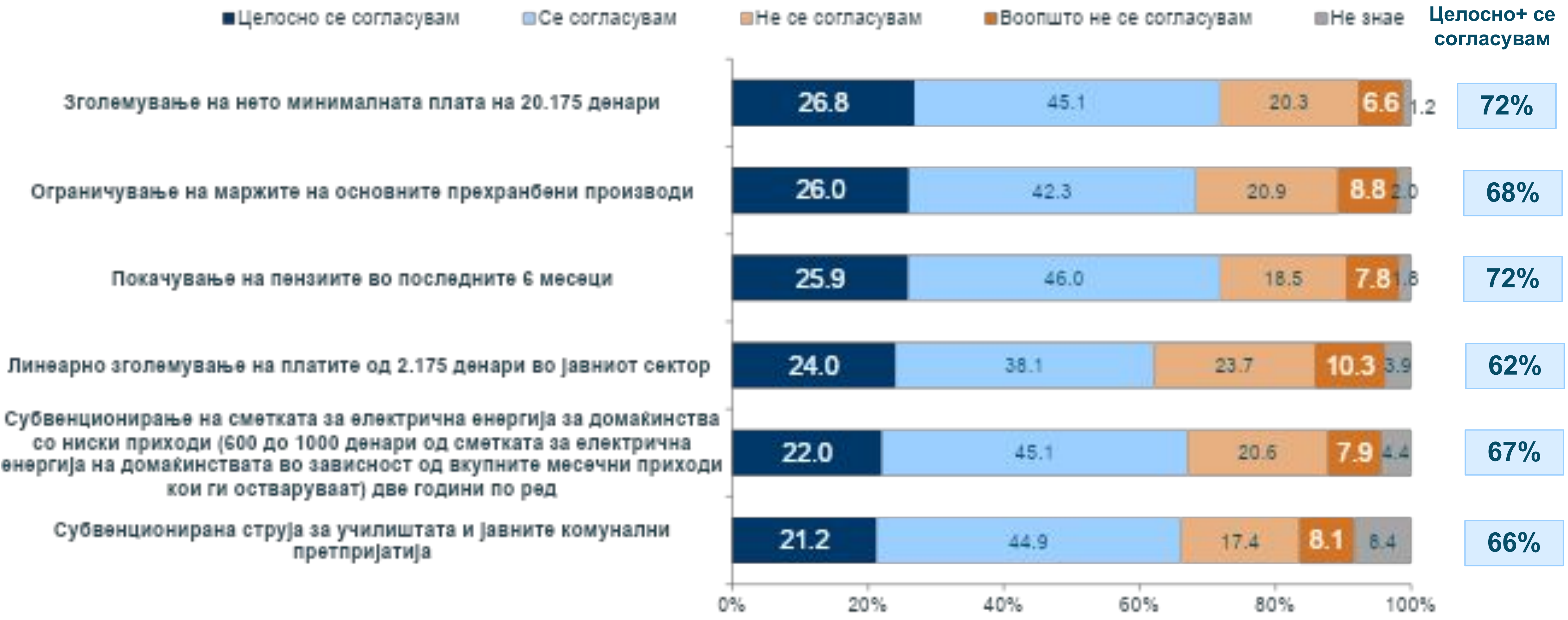

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ЗАБЕЛЕШКА: 26% од испитаниците се согласуваат со помалку од 3 мерки, 46% се согласуваат дека сите 6 споменати владини мерки помагаат на стопанството и на граѓаните во ублажување на ценовните зголемувања

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали ги поддржувате мерките на Владата за намалување на цената на определени видови производи?

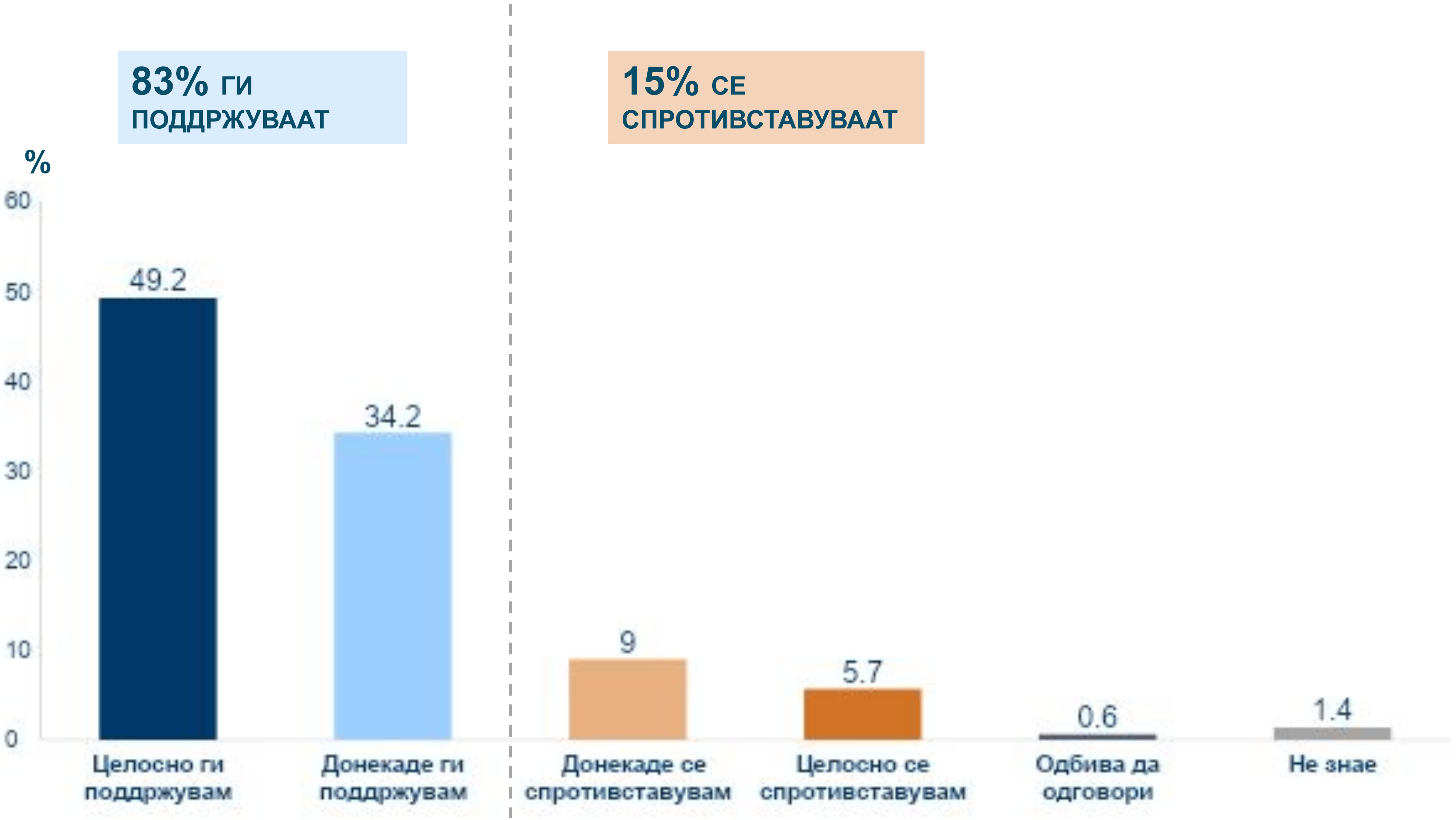

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОЦЕНА НА НАМАЛУВАЊЕТО НА ЦЕНИТЕ

Дали сте слушнале за мерките на Владата за намалување/замрзнување на цената на определени видови и количества стоки од 16 март 2023 година до 31 мај 2023 година?

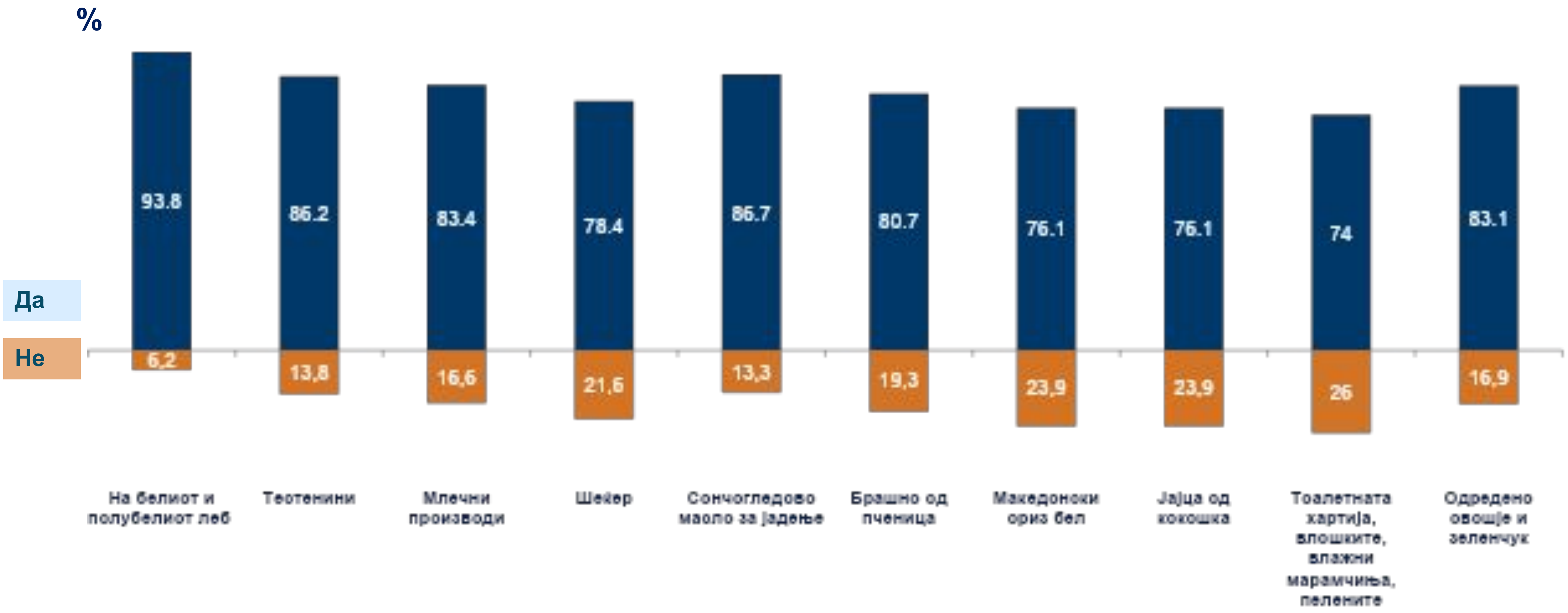

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Кои продукти чиишто цени се веќе намалени или замрзнати, сметате дека сè уште се скапи и треба уште да се намалат?

**МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100**

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Што друго сметате дека треба да подлежи на ценовно намалување?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

ОТВОРЕНО ПРАШАЊЕ

“Месо и сувомеснати производи“ – најчест одговор

ЗАБЕЛЕШКА:

Намалување на цената на другите прехранбени производи почесто се споменува од :

- Повозрасните испитаници
- Жители од урбани населени места
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како сиромашно

Намалувањето на цената на горивото почесто се споменува од:

- Помладите испитаници
- Жители од рурални населени места
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како добростоечко

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Освен ценовното намалување, која друга мерка сметате дека може да влијае на успешно ублажување на последиците од ценовните зголемувања?

ОТВОРЕНО ПРАШАЊЕ

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Ако сметате дека една партија е сериозно посветена на подобрување на економијата на земјата и справување со економската криза, дали е…?

% НА СИТЕ ИСПИТАНИЦИ

71% ПОВЕРОЈАТНО ЌЕ ГЛАСААТ

% НА НЕОПРЕДЕЛЕНИ ГЛАСАЧИ

71% ПОВЕРОЈАТНО ЌЕ ГЛАСААТ

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

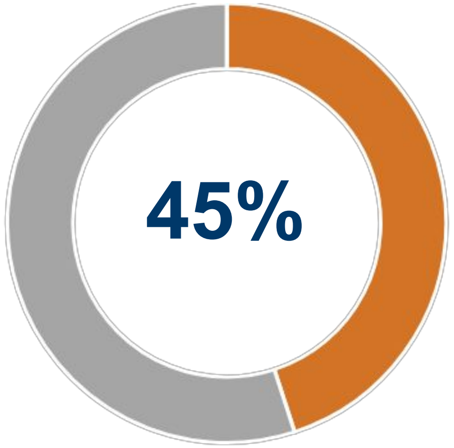

СЕ СОГЛАСУВААТ дека Државниот пазарен инспекторат постапува на терен кон компании кои не ги почитуваат одредбите на Владата за намалување на цените на одредени прехранбени продукти
(48% не се согласуваат; 7% не знаат)

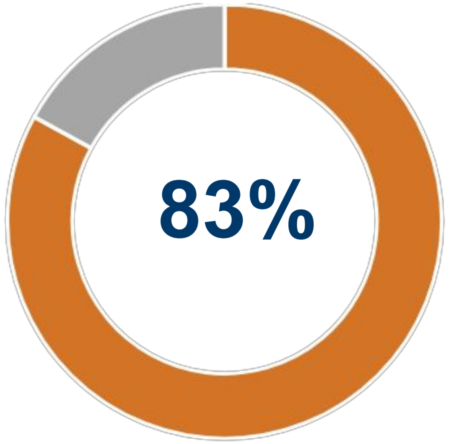

СЕ СОГЛАСУВААТ дека компаниите кои не ги почитуваат мерките и одлуките на Владата треба да бидат казнети
(13% не се согласуваат; 4% не знаат)

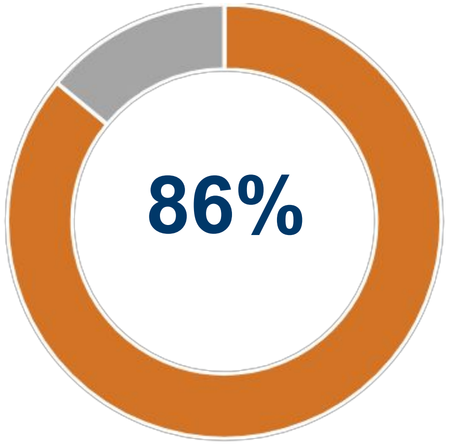

СЕ СОГЛАСУВААТ дека компаниите треба да покажат општествена одговорност и самите да ги намалат цените на производите, со оглед на намалување на цените на суровините на светските берзи
(11% не се согласуваат; 3% не знаат)

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Кој сметате дека е најмногу одговорен за инфлацијата и зголемувањето на цените во нашата земја?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

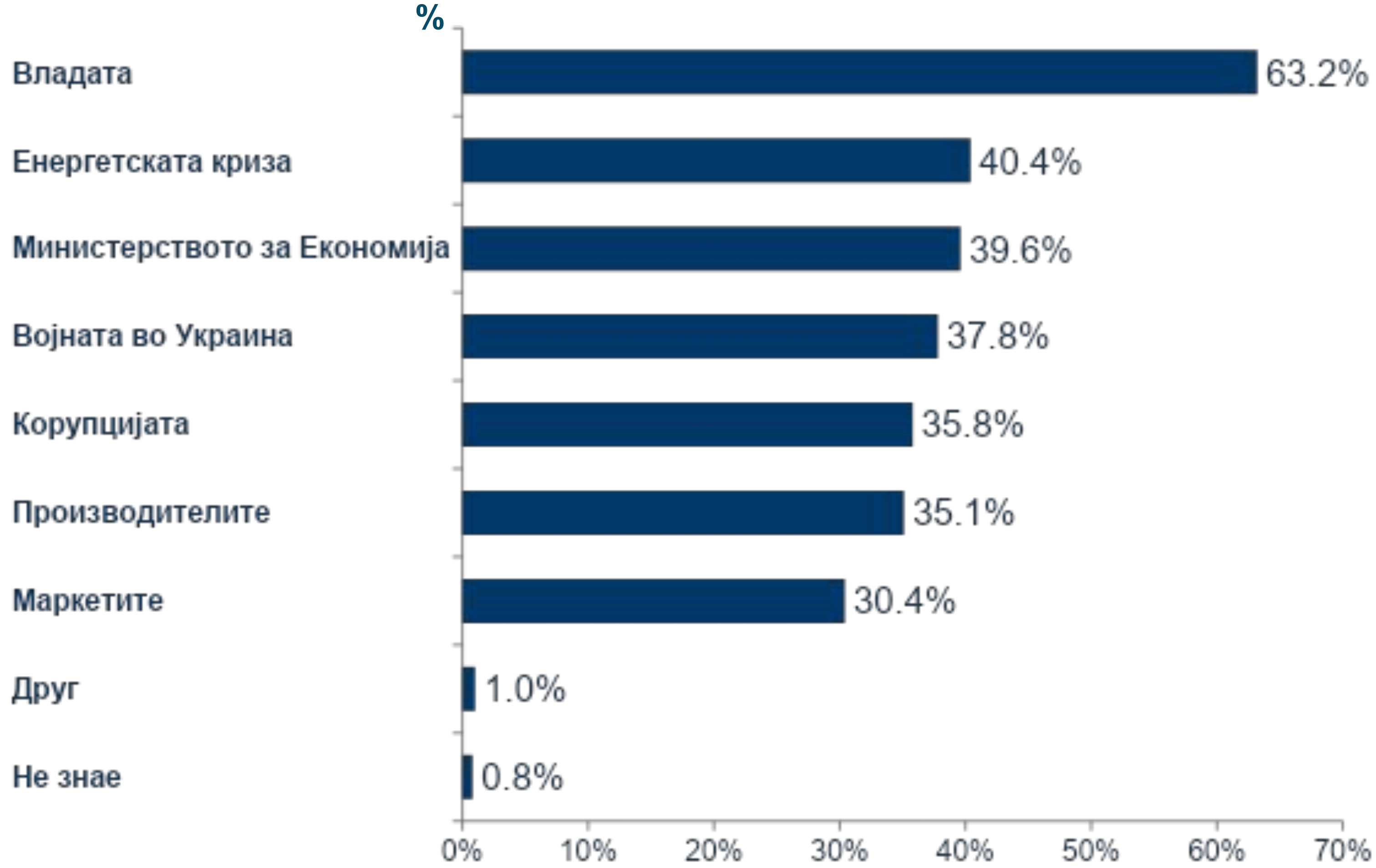

ЗАБЕЛЕШКА:

- 89% од одговорите на гласачите на ВМРО-ДПМНЕ се однесуваат на Владата наспроти единствено 17% од одговорите на гласачите на СДСМ
- 33% од одговорите на гласачите на ВМРО-ДПМНЕ се однесуваат на енергетската криза наспроти 70% од одговорите на гласачите на СДСМ

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

За сите наброени подолу, Ве молам оцenете со 1 до 5 (каде 1 е незадоволително, 5 е одлично) колку биле ефикасни во справувањето со економската криза, зголемувањето на цените и енергетската криза:

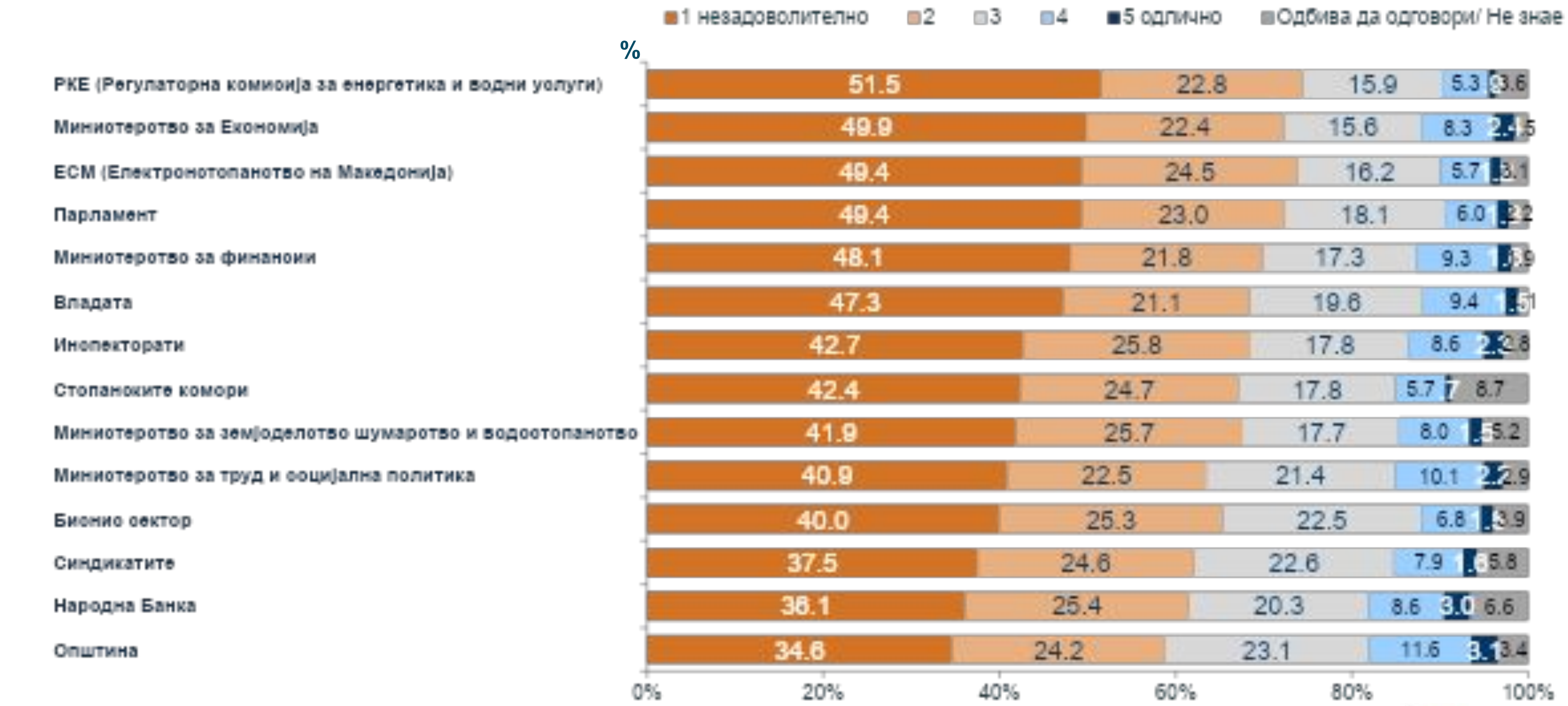

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Дали во изминатата година сте користеле било каква помош / финансиска мерка / или социјална помош од страна Владата на РСМ?

- **Дали сте користеле било каква финансиска мерка?**

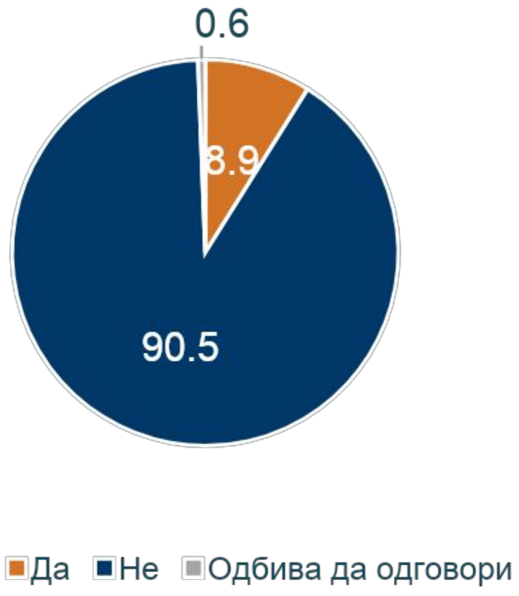

- **Дали беше доволна?**

% ОД ОНИЕ КОИ КОРИСТЕЛЕ ФИНАНСИСКА МЕРКА

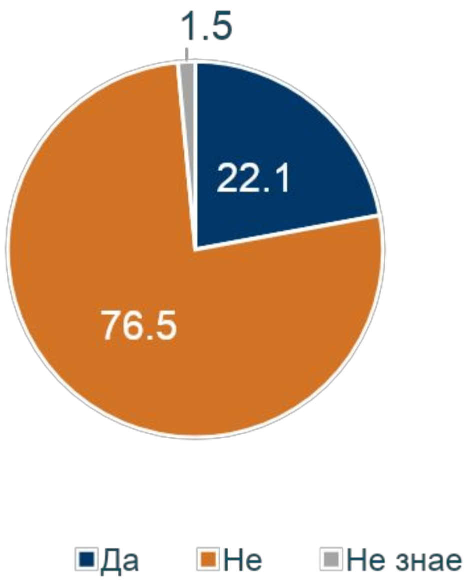

- **Дали беше лесно достапна?**

% ОД ОНИЕ КОИ КОРИСТЕЛЕ ФИНАНСИСКА МЕРКА

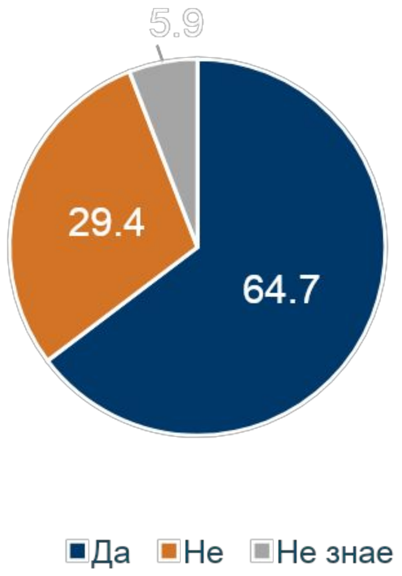

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ОЦЕНА НА МЕРКИТЕ НА ВЛАДАТА

Кои категории на граѓани сметате дека треба добиваат финансиска поддршка од Владата за надминување на економската криза?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО И ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали сметате дека во нашата земја се добива соодветен квалитет за производите/ услугите за цената која се плаќа?

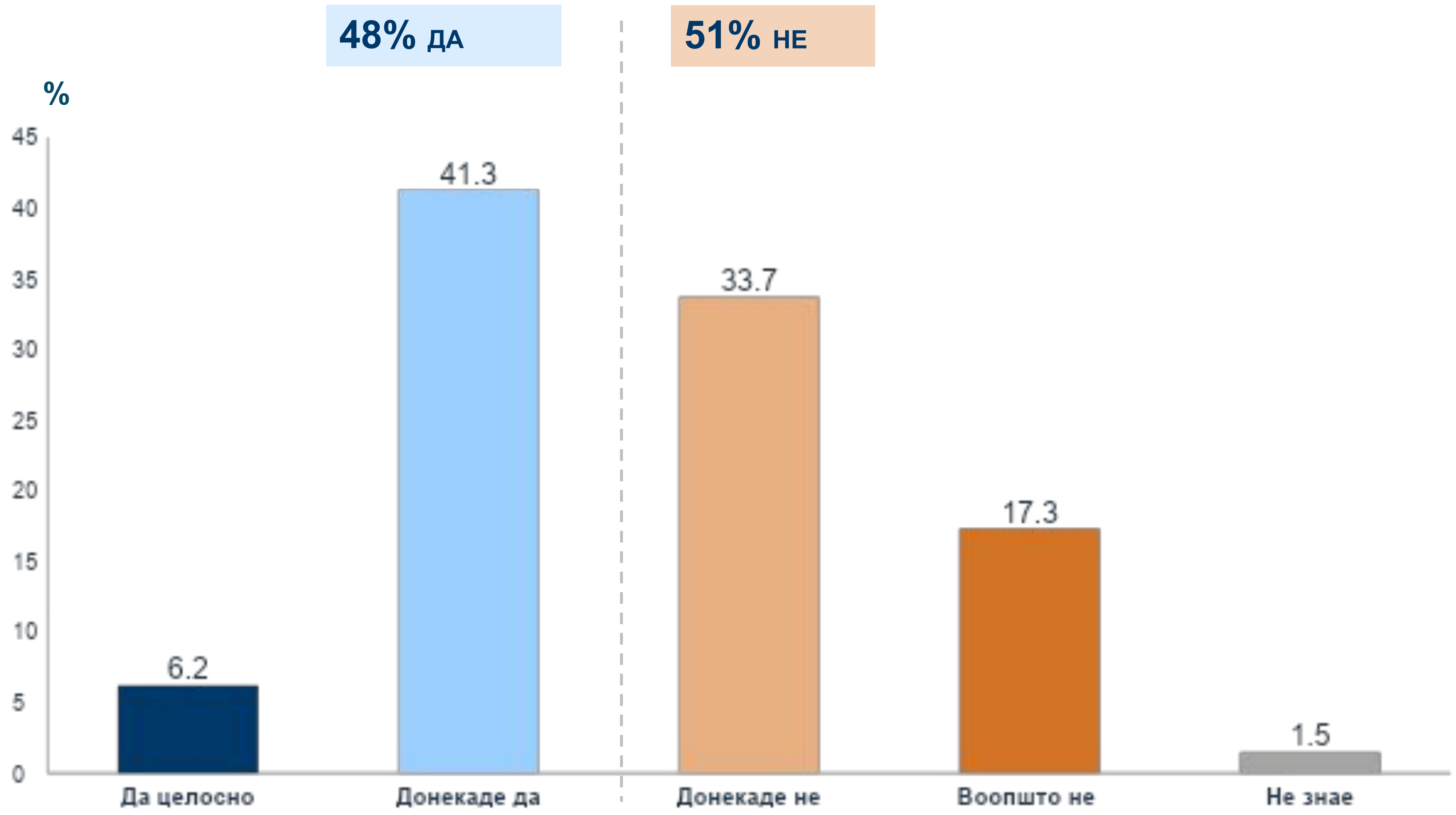

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали во изминатите 24 месеци сте имале некакви проблеми при пазарење на производи/ услуги во:

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

1 од 4 испитаници имале проблеми при купување производи/услуги во изминатите 24 месеци

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Што направивте кога имавте проблеми при пазарење на производи/услуги?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

% НА ИСПИТАНИЦИ КОИ ИМАЛЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ ПАЗАРЕЊЕ ВО ПОСЛЕДНИТЕ 24 МЕСЕЦИ

База: 256 испитаници

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали бевте задоволни од исходот?

% НА ИСПИТАНИЦИ КОИ ИМАЛЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ ПАЗАРЕЊЕ ВО ПОСЛЕДНИТЕ 24 МЕСЕЦИ

База: 256 испитаници

40% ЗАДОВОЛНИ

48% НЕЗАДОВОЛНИ

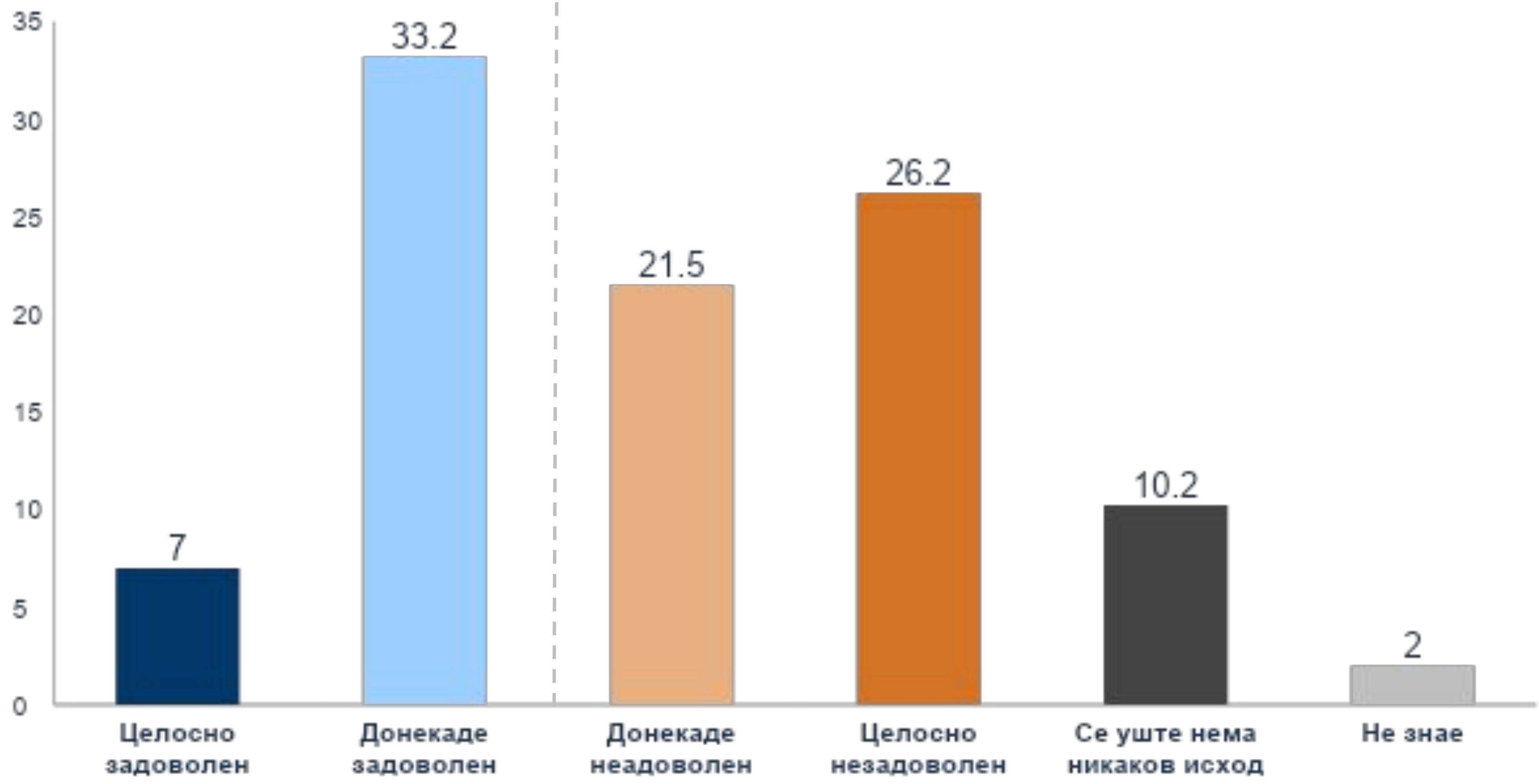

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

За секоја од следните ситуации, Ве молам кажете ми дали ги знаете вашите права како потрошувач?

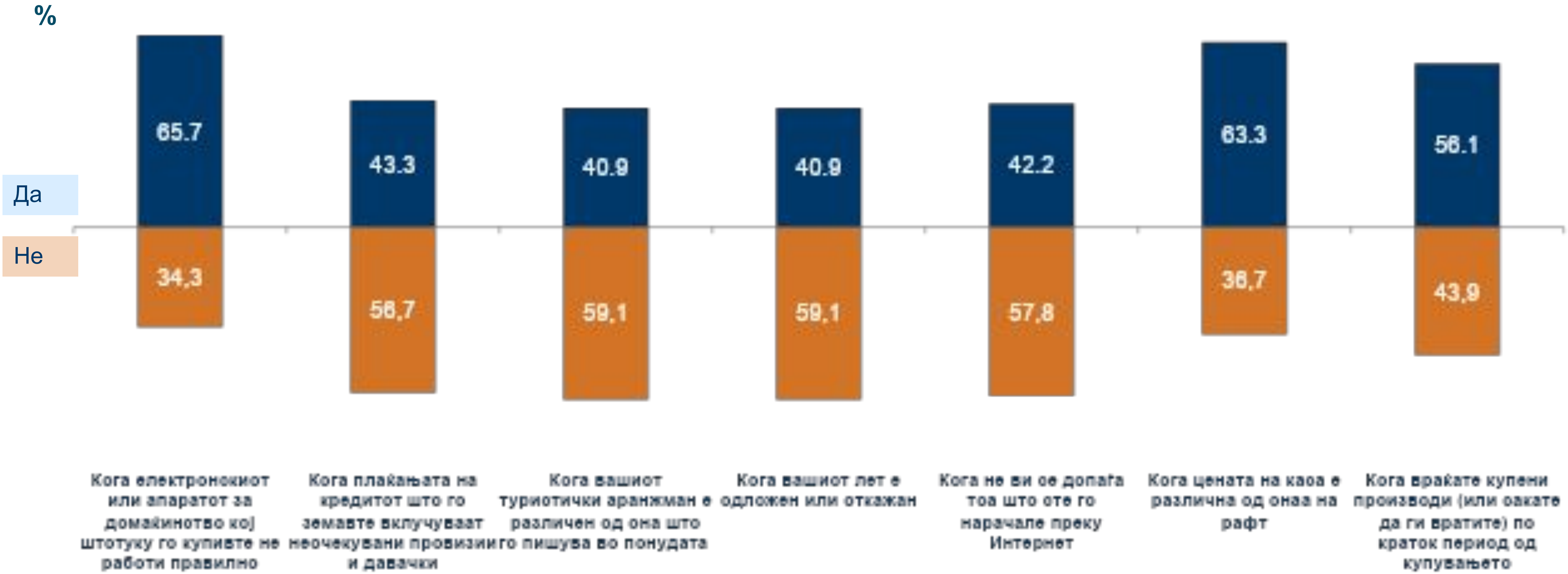

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

За секоја од следните ситуации, Ве молам кажете ми дали ги знаете вашите права како потрошувач?

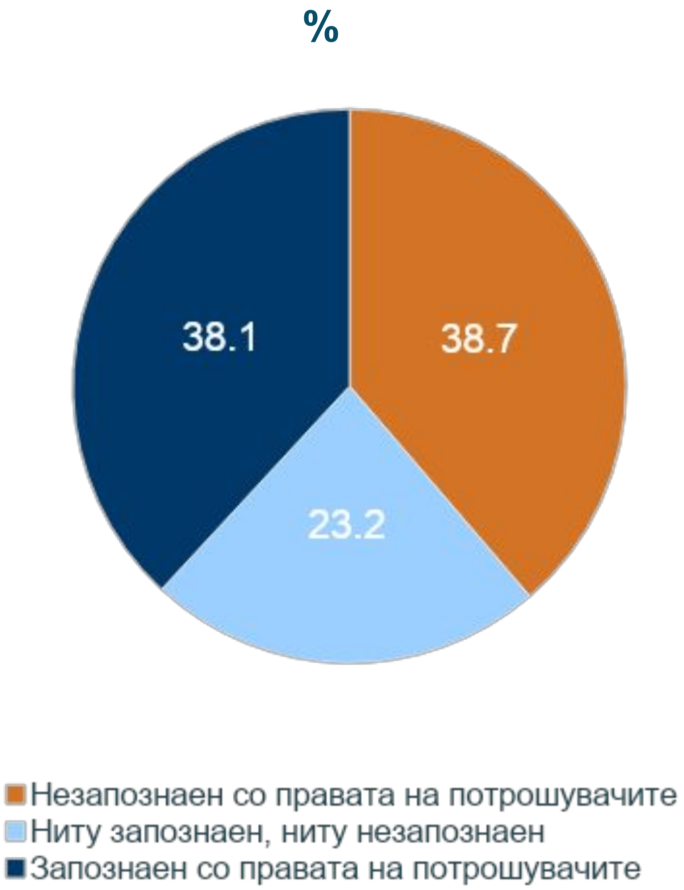

ЛЕГЕНДА:

Запознаен со потрошувачките права= знае повеќе од 5 права

Ниту запознаен, ниту незапознаен = знае 3 до 4 права

Незапознаен со потрошувачките права= знае помалку од 3 права

Запознаени со правата на потрошувачите почесто се:

- Помлади (18-34 години)
- Со високо образование
- Повисоки семејни месечни приходи (над 51.000 денари)
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како добростоечко

Незапознаени со правата на потрошувачите почесто се:

- Повозрасни (над 55 години)
- Со основно образование
- Пониски семејни месечни приходи (помалку од 31.000 денари)
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како сиромашно

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Каде би се обратиле за информации или совети за вашите права како потрошувач доколку имате проблем со производ, услуга или продавач?

МОЖНОСТ ЗА ПОВЕЌЕ ОДГОВОРИ
ЗБИРОТ НА % НАДМИНУВА 100

5 Најчести одговори

42% „Нема да има ефект, нема решение“
16% „Нема закони за заштита на потрошувачите, недоверба во системот“
11% „Не знам каде да пријавам“
9% „Немам кој да ми помогне, немам врски“
4% „Немам време, не сакам проблеми“

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали во последните 2 години сте забележале било какви информации во врска со правата на потрошувачите?

%

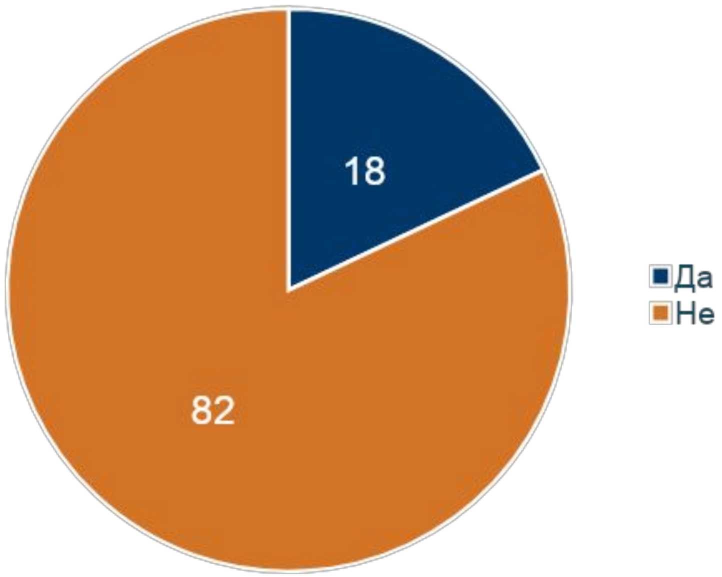

- **Каде сте забележале информации во врска со правата на потрошувачите?**

% ОД ИСПИТАНИЦИТЕ КОИ ЗАБЕЛЕЖАЛЕ ИНФОРМАЦИИ ЗА ПРАВАТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ (3 НАЈЧЕСТИ ОДГОВОРИ)

База: 181 испитаници

43% ТВ

18%

Веб страници

18% Социјални мрежи

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали сте слушнале за Програмата за заштита на потрошувачи, (која вклучува, општа безбедност на производите, здравствена заштита, нечесно пазарно однесување, рекламирање на производи и услуги итн.), донесена од Владата на РСМ? ПРОФИЛ НА ИСПИТАНИЦИ

%

Запознаени со ПРОГРАМАТА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ почесто се:

- Мажи
- Македонци
- Жители на урбани населени места
- Со високо образование
- Со повисоки семејни приходи (над 51.000 денари)
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како добростоечко

Незапознаени со ПРОГРАМАТА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ почесто се:

- Жени
- Албанци
- Жители на рурални населени места
- Со основно образование
- Со пониски семејни приходи (помалку од 31.000 денари)
- Испитаници кои го оценуваат своето домаќинство како сиромашно

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Некои луѓе велат дека производителите, продавачите и давателите на услуги во нашата земја ги почитуваат правата на потрошувачите и правилата за заштита? До кој степен се согласувате или не се согласувате со оваа изјава?

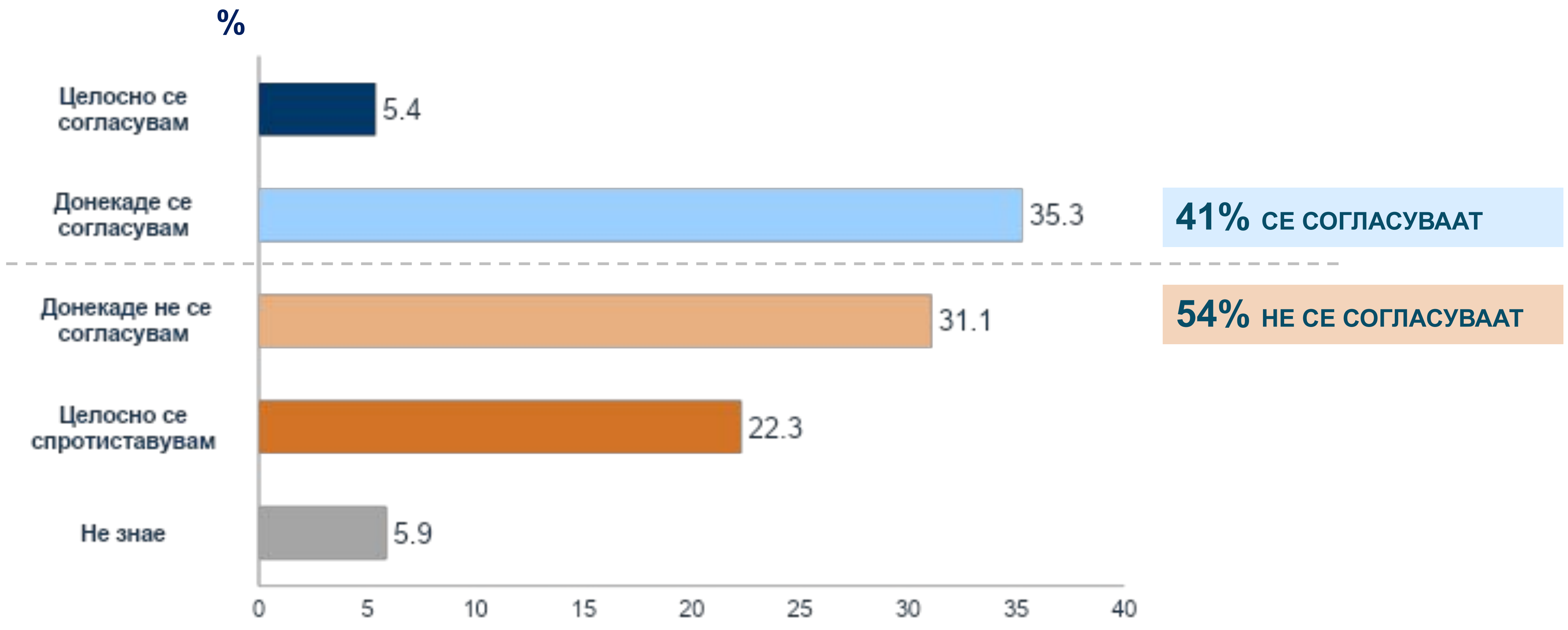

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Некои луѓе велат дека нашиот правосуден систем е ефикасен во казнувањето на оние производители, продавачи и даватели на услуги во нашата земја кои НЕ ги почитуваат правата на потрошувачите и правилата за заштита?
До кој степен се согласувате или не се согласувате со оваа изјава?

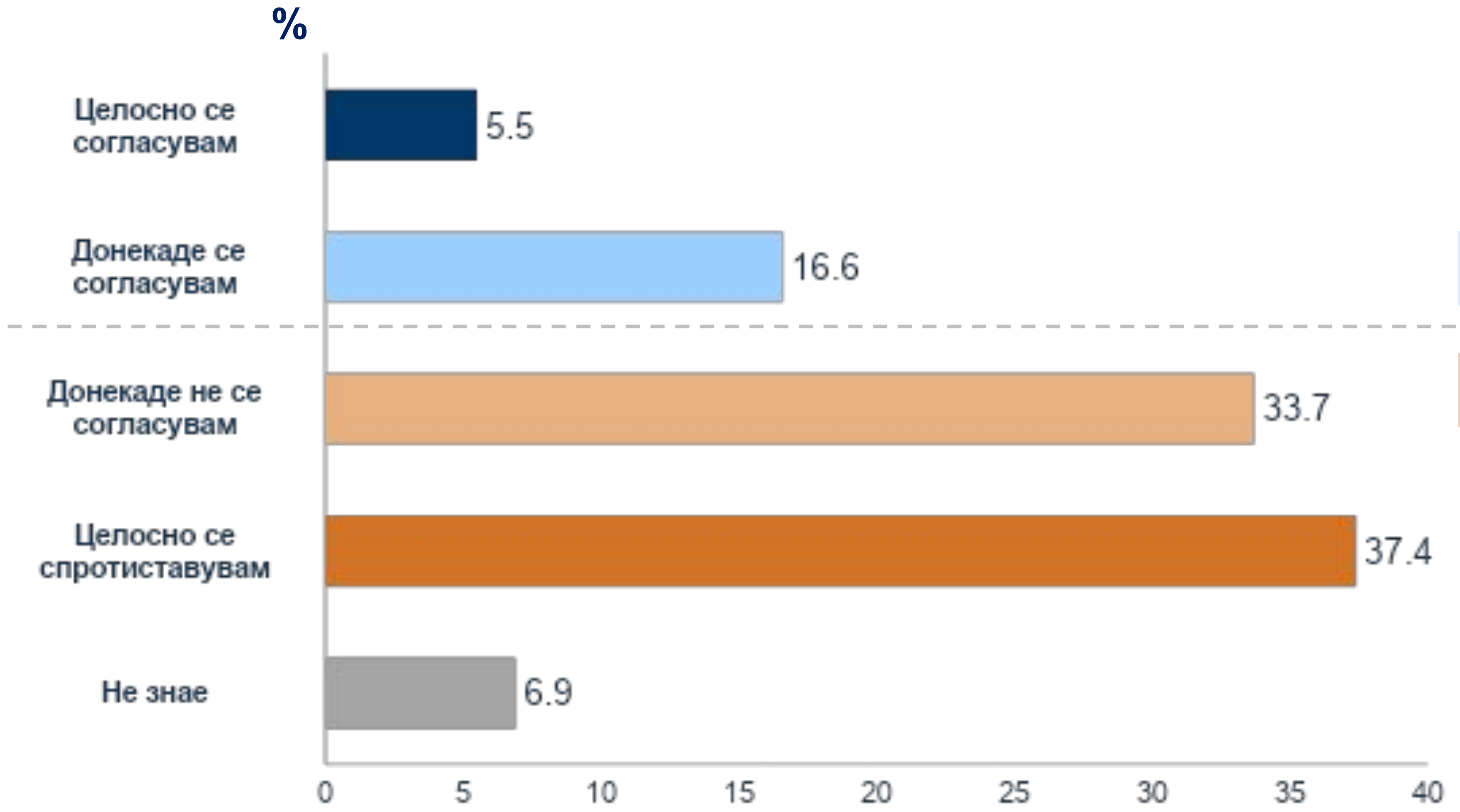

22% СЕ СОГЛАСУВААТ

71% НЕ СЕ СОГЛАСУВААТ

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Дали се согласувате со Одлуката на Уставниот суд за укинување на мерката со која се овозможува покачување на платите на именуваните државни функционери (односно на министрите и нивните заменици, директорите и нивните заменици, премиерот, претседателот, судиите) за 78%?

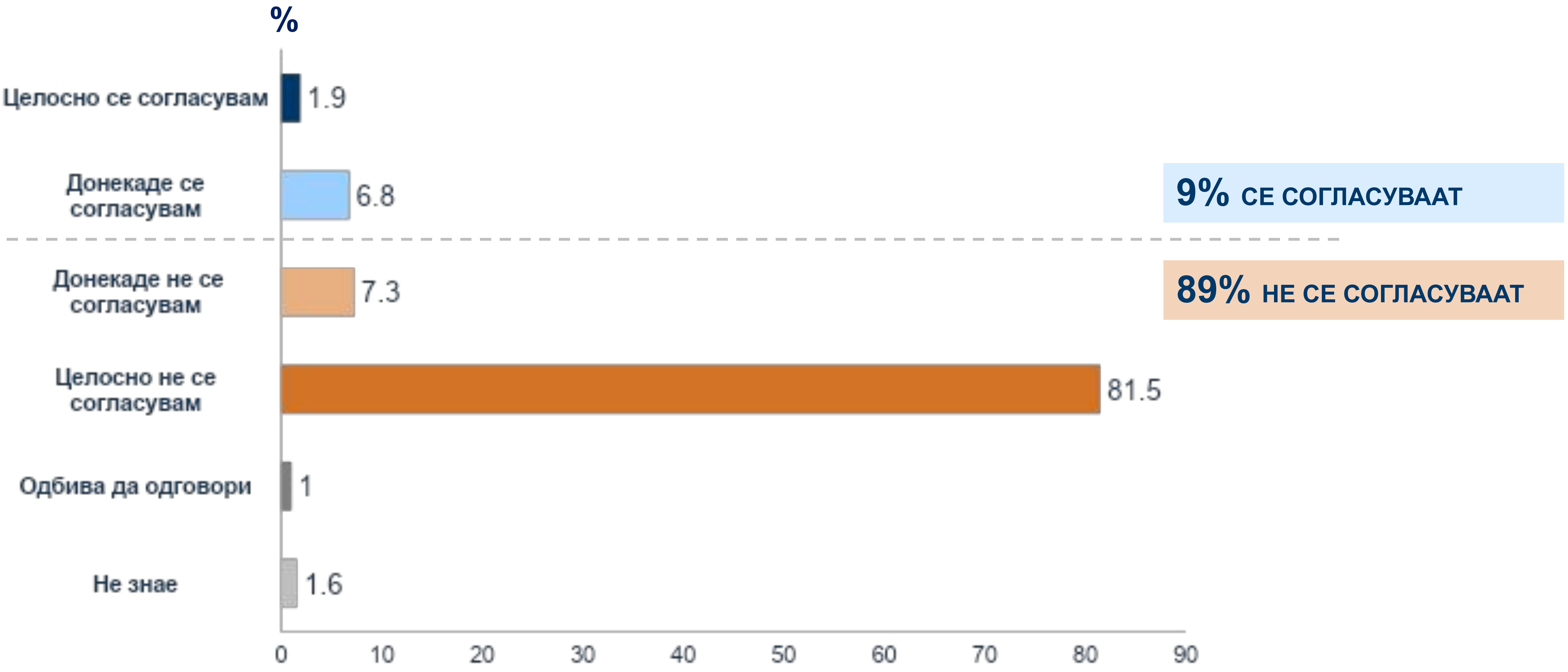

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка + 3,09

ПОТРОШУВАЧКО ИСКУСТВО

Од каде најчесто се информирате?

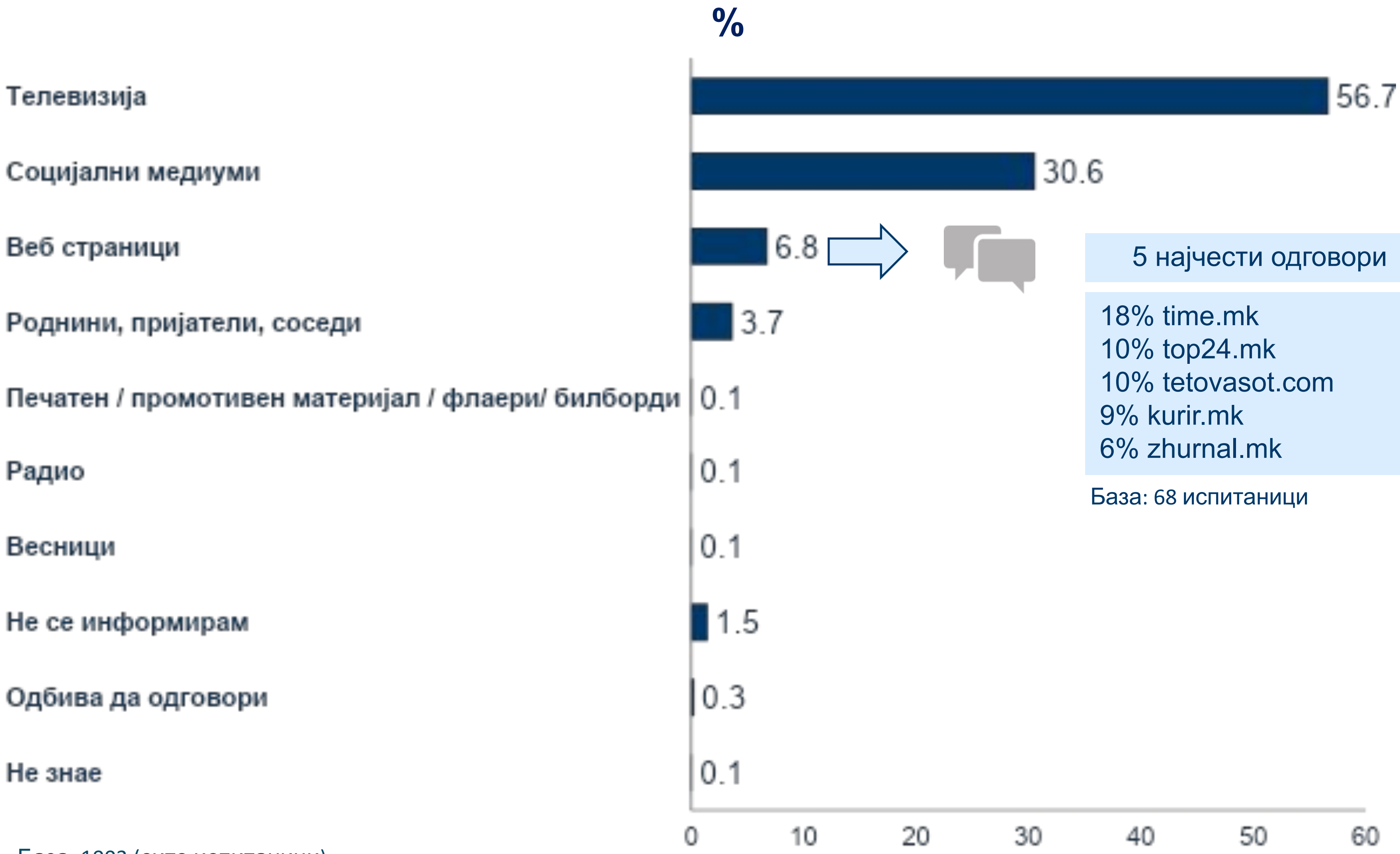

База: 569 испитаници

5 најчести одговори

35% Сител
19% Алсат
16% Канал 5
8% Алфа
8% Телма

5 најчести одговори

18% time.mk
10% top24.mk
10% tetovasot.com
9% kurir.mk
6% zhurnal.mk

База: 68 испитаници

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

МЕДИУМСКИ НАВИКИ

ПРОФИЛ НА ИСПИТАНИЦИТЕ

Почесто се иформираат од социјалните мрежи:

- Помлади (од 18-34 години)
- Високо образовани
- Студенти
- Со повисоки семејни приходи (над 51.000 денари)
- Го оценуваат своето домаќинство како добростоечко

Почесто се информираат од ТВ канали:

- Постари (над 55 годишна возраст)
- Со основно образование
- Домаќинки или пензионери
- Ниски семејни приходи (помалку од 31.000 денари)
- Го оценуваат своето домаќинство како сиромашно

NDI
NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ГЛАСАЧКИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

ГЛАСАЧКИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

Доколку утре се одржуваат парламентарни избори, колку е веројатно дека ќе излезете да гласате?

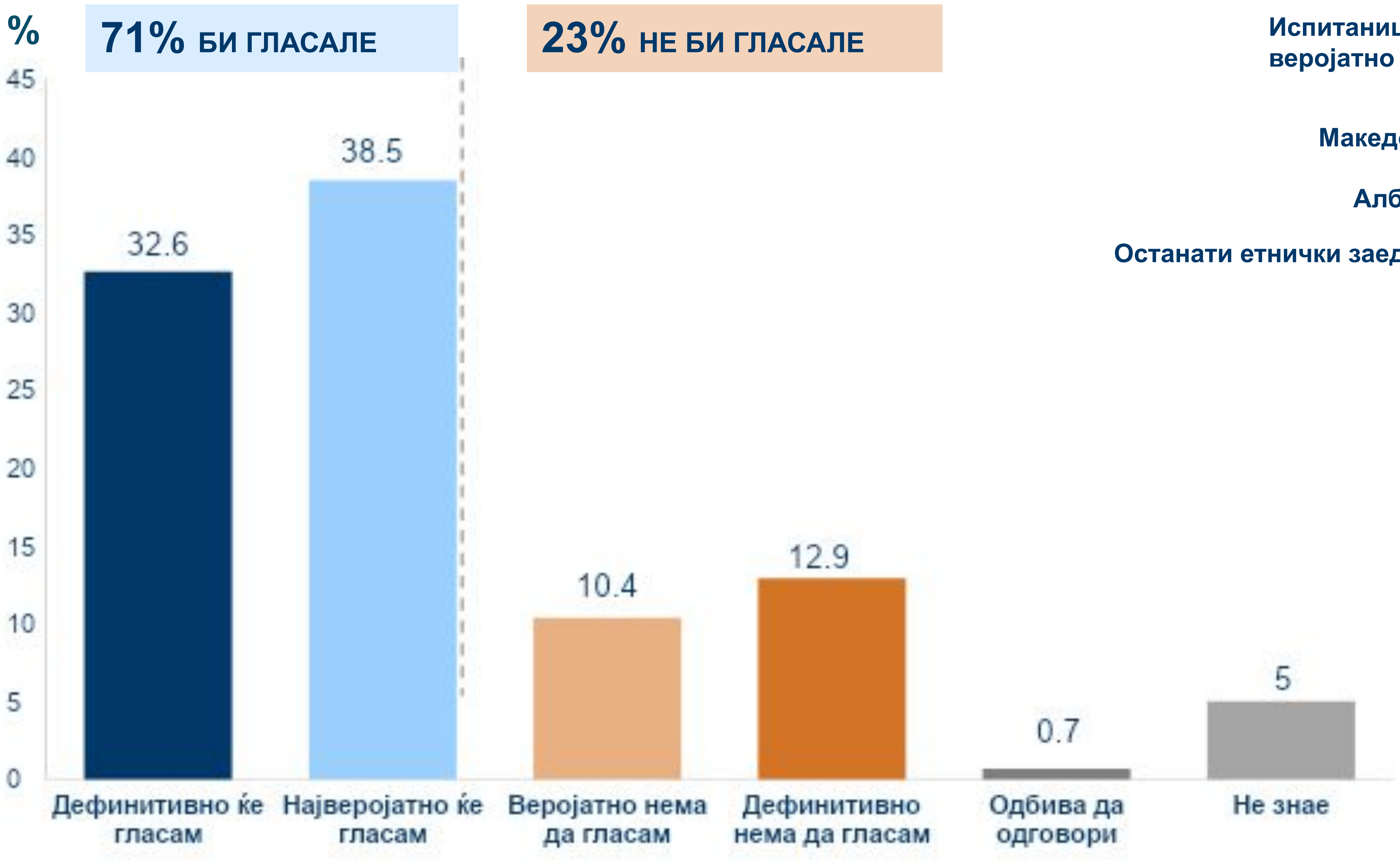

Испитаниците кои изјавиле дека дефинитивно или веројатно би гласале според етничка припадност

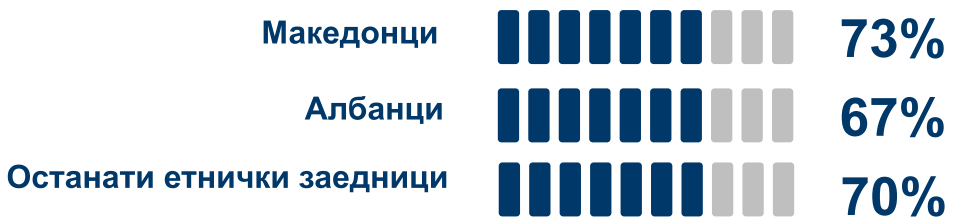

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

ГЛАСАЧКИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

За кого ќе гласате доколку утре се одржуваат парламентарни избори?

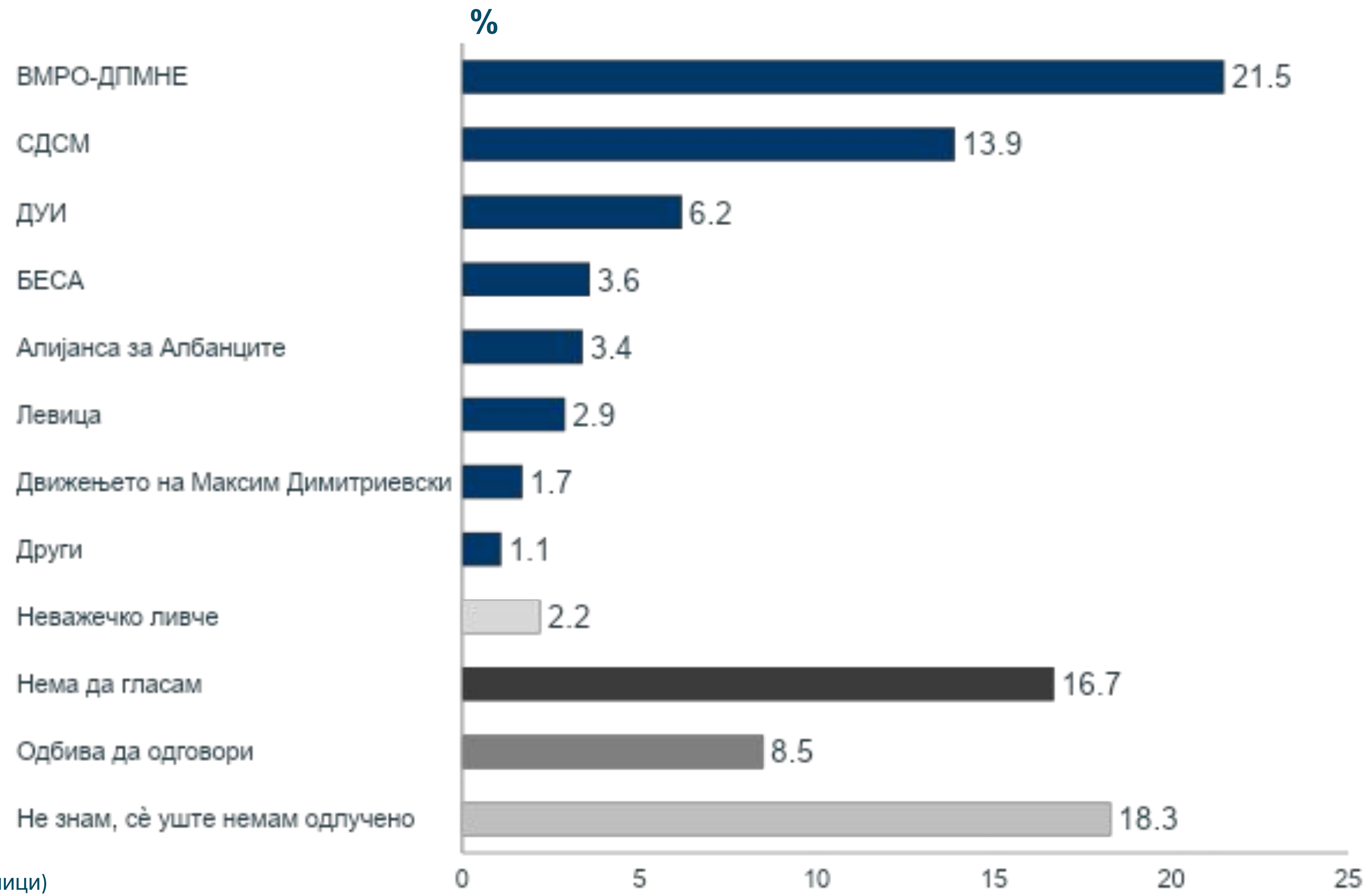

База: 1003 (сите испитаници)
Маргина на грешка ± 3,09

NDI NATIONAL DEMOCRATIC INSTITUTE

ПРОФИЛИ СПОРЕД ГЛАСАЧКИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

ВМРО-ДПМНЕ	СДСМ	ДУИ	НЕОПРЕДЕЛЕНИ ГЛАСАЧИ
85% веруваат дека земјата се движи во погрешна насока	6% веруваат дека земјата се движи во погрешна насока	39% веруваат дека земјата се движи во погрешна насока	51% веруваат дека земјата се движи во погрешна насока
39% веруваат дека криминалот и корупцијата се најголемите проблеми	14% веруваат дека криминалот и корупцијата се најголемите проблеми	5% веруваат дека криминалот и корупцијата се најголемите проблеми	20% веруваат дека криминалот и корупцијата се најголемите проблеми
5% веруваат дека интеграцијата во ЕУ е најголемиот проблем	**17%** веруваат дека интеграцијата во ЕУ е најголемиот проблем	8% веруваат дека интеграцијата во ЕУ е најголемиот проблем	6% веруваат дека интеграцијата во ЕУ е најголемиот проблем
74% се незадоволни од моменталната состојба со економијата	7% се незадоволни од моменталната состојба со економијата	34% се незадоволни од моменталната состојба со економијата	39% се незадоволни од моменталната состојба со економијата
5% веруваат дека состојбата со економијата ќе се подобри	**57%** веруваат дека состојбата со економијата ќе се подобри	24% веруваат дека состојбата со економијата ќе се подобри	13% веруваат дека состојбата со економијата ќе се подобри
3% ја оценуваат Владата како успешна во справувањето со кризата	**77%** ја оценуваат Владата како успешна во справувањето со кризата	51% ја оценуваат Владата како успешна во справувањето со кризата	25% ја оценуваат Владата како успешна во справувањето со кризата
65% наведуваат дека е поверојатно да гласаат за партијата која е успешна во подобрување на економијата	**82%** наведуваат дека е поверојатно да гласаат за партијата која е успешна во подобрување на економијата	64% наведуваат дека е поверојатно да гласаат за партијата која е успешна во подобрување на економијата	53% наведуваат дека е поверојатно да гласаат за партијата која е успешна во подобрување на економијата
89% наведуваат Владата е најодговорна за економската криза	17% наведуваат Владата е најодговорна за економската криза	42% наведуваат Владата е најодговорна за економската криза	61% наведуваат Владата е најодговорна за економската криза
33% наведуваат дека енергетската криза е најодговорна за економската криза	**70%** наведуваат дека енергетската криза е најодговорна за економската криза	13% наведуваат дека енергетската криза е најодговорна за економската криза	42% наведуваат дека енергетската криза е најодговорна за економската криза
68% ТВ е нивниот најчест извор на информации	54% ТВ е нивниот најчест извор на информации	55% ТВ е нивниот најчест извор на информации	48% ТВ е нивниот најчест извор на информации
Топ 3 ТВ канали: 55% ТВ Сител 20% ТВ Алфа 16% ТВ Канал 5	Топ 3 ТВ канали: 28% ТВ Канал 5 27% ТВ Сител 20% ТВ 24	Топ 3 ТВ канали: 63% ТВ Алсат 13% ТВ 21 10% ТВ Сител	Топ 3 ТВ канали: 28% ТВ Алсат 27% ТВ Сител 8% ТВ Алфа

ПРЕПОРАКИ

- „Стабилност на цените“, зголемување на платите и контрола на профитните маржи се приоритетните мерки на кои Владата треба да се фокусира во блиска иднина.
- Субвенциите остануваат најпопуларна економска мерка и тие треба да продолжат да се обезбедуваат за основни потреби (храна и сметки за струја).
- Меѓутоа, ако субвенциите продолжат подолг временски период, тогаш:
    - ќе има буџетски последици;
    - долгорочно, тоа влијае на платниот биланс;
    - може да нема добро влијание на демократските процеси во земјата (Владата би можела да ја искористи оваа мерка за да ги контролира гласачките преференции на граѓаните);
    - ја зголемува државната економија за сметка на влијанието на приватниот сектор;
    - создава пазарни нарушувања во економијата бидејќи фаворизира еден/неколку сектор(и) во однос на другите сектори во економијата.
- Владата треба да иницира поефикасна стратегија на терен со поширок досег за информирање на целните заедници за антикризните мерки.
- Владата треба да лансира едукативна и информативна платформа за пошироката публика за заштита на потрошувачите со цел подобро информирање на граѓаните за нивните права како потрошувачи.
- Треба да се развие потранспарентен и ефикасен механизам за посредување за спорови меѓу потрошувачите и компаниите за да се подобри довербата во институциите.

ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЦЕСИТЕ НА КРЕИРАЊЕ ПОЛИТИКИ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ НА ЈАВНИТЕ СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ПРИОРИТЕТИ И ЗА ПОДДРШКА НА МЕХАНИЗМИТЕ ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОДГОВОРНОСТ КОИ ОВОЗМОЖУВААТ СЛЕДЕЊЕ НА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ПОЛИТИКИТЕ И ЗАКОНИТЕ, НАЦИОНАЛНИОТ ДЕМОКРАТСКИ ИНСТИТУТ (НДИ) СПРОВЕДУВА РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, *ЗАЈАКНУВАЊЕ НА ДЕМОКРАТСКАТА ОТПОРНОСТ ПРЕКУ ОДГОВОРНО ВЛАДЕЕЊЕ*. ОВАА КВАНТИТАТИВНА ИСТРАЖУВАЧКА СТУДИЈА, СПРОВЕДЕНА ОД ТИМ ИНСТИТУТ И ФИНАНСИРАНА ОД НАЦИОНАЛНАТА ФОНДАЦИЈА ЗА ДЕМОКРАТИЈА (NED), Е АКТИВНОСТ НА ПРОГРАМАТА. НАОДИТЕ ОД ИСТРАЖУВАЊЕТО НЕ МОРА ДА ГИ ОДРАЗУВААТ СТАВОВИТЕ НА НДИ ИЛИ НЕД.